

๓๓๓๓
๕. ๓๓๓๓
๓. ๓. ๓. ๓.
การฝีมือชั้นประถมปีที่ ๕ ชาย

โดย
สุวิทย์ เกสรกุล บ.ป.ด. ศึกษาร.เพาะช่าง

372.5

๗๘๖๖

0580

หนังสือการพิมพ์

ชั้นประถมศึกษา ๔ (ชาย)

เรียบเรียงตามหลักสูตรของกรมศึกษาธิการ

โดย

สุวัจน์ เกตุภูมิ

ครูโรงเรียนเพาะช่าง

พิมพ์ครั้งแรก ๓,๐๐๐ ฉบับ

ราคาเล่มละ ๒.๐๐ บาท

พิมพ์และจำหน่ายโดยบริษัทประชาชน จำกัด

ตลาดน้อย พระนคร โทร. ๒๐๕๐๔

สงวนลิขสิทธิ์

600
2.

ในการที่ข้าพเจ้าได้คิดรวบรวมจัดทำหนังสือการ
ผสมชั้นประถมขึ้น ก็โดยเหตุที่ว่ายังหาหนังสือ
ประเภทนี้โดยจะเพาะไม่ แต่ถึงหากจะมีบ้างบาง
เล่มก็ห้ามมิครบตามประมวลการสอนที่กำหนดให้สอน
ไว้ไม่ ดังนั้นจึงเป็นการลำบากแก่โรงเรียนที่ไม่มีครู
ประเภทนี้สอน โดยจะเพาะอาทิเช่น ร.ร. ประชา
บาล ร.ร. ราษฎร์ เป็นต้น เพื่อช่วยเพื่อนครูและ
นักเรียนที่จะได้ไม่จำต้องเสียเวลาไปเที่ยวกันคว่ำ
หาหนังสือและเรียน ข้าพเจ้าจึงได้ค้นคว้ารวบรวม
ทำขึ้น ดังนั้นจึงหวังว่าหนังสือเล่มนี้ คงอำนวย
ประโยชน์ให้แก่เพื่อนครู และนักเรียนบ้างตาม
สมควร

เลขห้อง

313

สุวัณห์ เกสวกุล

๓ มิถุนายน ๒๕๑๓

เลขห้อง 2140

เลขหมู่

149.1

เลขหมู่

372.5

7876/1

เลขทะเบียน

น.ค.๒๓๓๗/๕๖

เลขทะเบียน

บัญชีเรื่อง

ประมวลการสอนการหล่อ^{๗๔}

หน้า

บทที่ ๑	การทําสวน	๑
บทที่ ๒	การเลี้ยงสัตว์	๑๒
บทที่ ๓	การบน	๒๓
บทที่ ๔	จักสาน	๔๐
บทที่ ๕	ช่างไม้	๕๓
บทที่ ๖	ทำเครื่องโลหะต่างๆ	๗๓
บทที่ ๗	การค้าขาย	๘๓

ประมวลการสัณนิชาการฝีมือ

ชั้นประถมบท ๔ (ชาย)

อัตราเวลาสอนสัปดาห์ละ ๒.๐๐ ชั่วโมง

๑. หัดทำสวน ให้รู้จักวิธีการทำสวนให้ละเอียด
ขึ้น เช่น รู้จักวิธีการกำจัดตัวหนอน การรอกของ
พรรณไม้ตัด ข่ายปลูก แยกปลูก ใส่ปุ๋ย รดน้ำ
เปลี่ยนพันธุ์ใหม่ จับหนอน ใส่สวนพันธุ์ผักและ
ไม้ดอกที่หาได้ การจัดสวนดอกไม้ในบ้าน ในโรงเรียน
การเลือกพันธุ์ ทำแปลงสวนดอกไม้ รู้จักซ่อม
แซมและเลือกเครื่องมือสำหรับทำกสิกรรม ความ
เป็นอยู่ของชาวนาในท้องถิ่น

๒. รู้จักเลี้ยงสัตว์บ้างเล็กน้อย เช่น เลี้ยงไก่
เป็ด เป็นต้น

๓. หัดปั้นภาชนะจากดิน ให้มีความชำนาญ
ยิ่งขึ้น

ค

๔. หักข้อฐานใหม่มีความชำนาญยิ่งขึ้น
๕. หักวิชาช่างไม้ใหม่มีความชำนาญยิ่งขึ้น
๖. หักวิชาโลหะใหม่มีความชำนาญยิ่งขึ้น
๗. หักวิชาการค้าขายให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

หมายเหตุ การทำสวนให้ผลกหักนอกเวลา ถ้าโรงเรียนใดยังไม่มีสถานที่ ซึ่งพอ จะจัด เป็นแปลงสวนย่อย ๆ ให้ นักเรียนหักทำได้ ควรแนะนำให้ นักเรียน หักทำสวน ที่บ้าน ครูควร เอาใจใส่ให้ นักเรียนได้ ทำจริง ๆ ไม่ใช่เพียงแต่รู้เท่านั้น

การสอนวิชาช่างอื่น ๆ เช่น หักฐาน ช่างไม้ ช่างโลหะ ถ้ายังไม่เรียน วิชาพิเศษโดยฉะเพาะ และไม่มีครูที่สามารถสอนวิชาช่างนั้นได้ จะงดการสอนวิชานั้น ๆ ไว้ก่อนบางวิชาก็ได้ แต่ต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่การศึกษาก่อน

การทำสวน

ในเรื่องการทำสวนเป็นการจำเป็นและสำคัญ
อย่างไร นักเรียนได้ทราบมาแล้วจากชั้นประถม
ที่ ๓ และก็ได้เรียนมาแล้วถึงเรื่อง

ก. การใช้เครื่องมือ และการแต่งเครื่องมือ
ในการทำสวน

ข. การปลูกต้นไม้ และการบำรุงรักษาต้นไม้

ค. การใช้ปุ๋ยอย่างง่าย ๆ

ง. การขุดและการตอนต้นไม้

ซึ่งนับว่าเป็น ความรู้ ของการ ทำสวนเบื้องต้น
สำหรับในชั้นประถมศึกษา ๔ ซึ่งจะเรียนในเรื่องการ
ทำสวนต่อไปนี้ นักเรียนจะต้องมีความรู้เพิ่มขึ้น
อีก กล่าวคือ

๑. การกำจัดตัวหนอน ตัว หนอนที่มากทำ

อันตรายแก่พืชผักที่ปลูกนั้น โดยมากทำอันตราย
แก่ใบและราก โดยกัดเจาะใบกิน หรือกัดราก
ท่อยึดดินให้ขาด ต้นไม้จะตายหรือทำให้ดิน
ไม่โปร่งงอแงเท่าที่ควร ดังนั้น ถ้าเกิดมีหนอนเรา
ต้องรีบจัดการกำจัดทันที เช่น

ก. โดยวิธีจับตวง คือดักเห็นหรือสามารถจับ
ได้ก็ให้ทำการจับไปทิ้งเสียให้พ้นบริเวณนั้น

ข. ใช้น้ำยาฉุนไล่กระบอกฉีดตามใบ คือเอา
ยาฉุนแช่น้ำคนเอาแต่น้ำมาใส่กระบอกฉีด

ค. ทำลาบใบ ที่หนอน ทำอันตรายเสีย อย่าให้
ลุกลามต่อไป

ง. ถ้าเป็นชนิดกินรากต้องใช้ น้ำยาเร่งให้ทั่ว
บริเวณต้นไม้นั้น คือใช้รากใส่ดินทุบให้แตกเป็น
ปุยแช่น้ำแล้วรดให้ทั่วบริเวณ

จ. ถ้าทำโดยวิธี ดังกล่าวแล้วไม่สามารถ จะ
เหือดหายได้ก็ให้ทำลายต้นไม้นั้นเสีย แล้วจึงปลูก

ใหม่ คือทำการเผาแล้วฟันดินเสียใหม่ทั้งไว้นานๆ เพราะถ้าขนาทางไว้ก็จะไม่ได้รับผลจากดินใหม่เสียเลย เป็นการเสียเวลาเปล่า ๆ

๒. การรอกของพรรณเมล็ด เมล็ดของพรรณพืชต่างๆ เวลาของของมันย่อมแตกต่างกัน เช่นข้าวบ้าง ไร่บ้าง เวลาจะเพาะให้เมล็ดงอกนั้นโดยมากเขาใช้กะบะเพาะ หรือไม้ที่ทำแปลงเพาะ หรือบางทีเขาใช้เพาะในกรวยกระต่ายเวลาเอาไปปลูกจะได้ไม่เฉา เมื่อทำที่เพาะเสร็จเรียบร้อยแล้ว เมล็ดที่จะเพาะโรยลงไปให้ทั่ว แล้วหมั่นรดน้ำให้ชุ่มอยู่เสมอ คอยระวังเมล็ดเล็กๆ จะมากินเมล็ดพรรณที่เพาะไว้ เมื่องอกแล้วหาอะไรบังแดดไว้บ้างและต้องคอยรดน้ำให้ชุ่มอยู่เสมอ จนกว่าจะเป็นต้นแยกปลูกได้

๓. การย้ายปลูกและแยกปลูก การย้ายปลูก หมายความว่า การย้ายจากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่ง เวลาจะย้ายต้องดูให้รอบบริเวณโคนต้นให้

กว้างๆ และให้ดินติดโคนต้นไม้มาก ๆ เวลาปลูก
จะได้ไม้เงา และต้องเตรียมที่ที่จะปลูกไว้เสียให้
เรียบร้อยก่อนจึงทำการย้ายไปปลูก เมื่อย้ายไป
ปลูกต้องรดน้ำให้ชุ่มโชกอยู่เสมอจนหาอะไรบัง
แดดไว้ก่อนจนกว่าจะตั้งเป็นต้นไม้เงา

ส่วนการแยกไปปลูกนั้น หมายความว่าถึงการ
แยกจากที่เพาะไว้ ไปปลูกยังแปลง วิธีแยกเรา
ต้องทำ แปลงปลูกให้เรียบร้อยเสียก่อน จึงทำการ
แยกจากที่เพาะไป เวลาขุดไป ต้องค่อย ๆ ขุด
และอย่าให้รากขาด ภัยให้ ดินใน แปลงเพาะติด
ไปด้วยมากๆ จะได้ไม้เงา หาอะไรบังแดดไว้ก่อน
จนกว่าจะตั้งต้นและหมั่นรดน้ำอยู่เสมอทั้งเวลาเช้า
และเวลาเย็นทุก ๆ วัน

๔. การใส่ปุ๋ย หมายความว่า การเพิ่มพูน
อาหารให้แก่ต้นไม้เพื่อให้ต้นไม้มีอาหารกินอย่าง
สมบูรณ์ จะได้เจริญงอกงาม การใส่ปุ๋ยนั้นถ้า
เป็นจำพวกมูลสัตว์ก็จงพรวนดินโคนต้นไม้เสียให้ชุก

ก่อน แล้วเอาบลัตว์โรให้ หั่ว บริเวณโคน ต้น
แล้วเอาเนื้รด แต่ถาเป็นชนิดที่ตองละลายเนื้เก
งละลายน้ำเสียก่อนแล้วนำไปรดอกที่หนึ่ง

๕. การรดน้ำ การรดน้ำต้นไม้เป็นการ ทำให้
ต้นไม้ชุ่มชื้น และทำให้ อาหารละลายต้นไม้ ดูด
เข้าไปได้ง่าย การรดน้ำไปปฏิบัติดังนี้

ก. ใช้บัวรดน้ำรด โดยมากโรกับต้นไม้เล็ก ๆ
หรือต้นไม้ ที่แยกไปปลูกในแปลงใหม่ ๆ เพื่อมิให้
กระเทือน คือเอาน้ำใส่ในบัวแล้วนำไปรด

ข. ใช้ไม้ปักดินน้ำ แล้วเอาเนื้รด ตามไม้ที่
ปักลงไปน้ำ จะซึม ลงไปได้ สะดวก และต้นไม้ไม่
กระเทือน

ค. ใช้ถังตักรด โดยมากใช้รดต้นไม้ใหญ่ ๆ
หรือต้นไม้ ที่ลงคนค้แล้ว คือใช้ถังค้ก้นน้ำมารดลง
ที่โคนต้นและบริเวณรอบ ๆ โคนต้น

๖. การเปลี่ยนพันธุ์ใหม่ หมายความว่าต้น
ไม้ใด ๆ ที่ตาม ที่เรานำ มาใช้ ทำเป็น พันธุ์สำหรับ

รูป วิธีรดน้ำทั้ง ๓ วิธี จาก

หนังสืออนุสฎาภาษาชาติ ของ บุญชู

ปลูกแต่ไม่เจริญงอกงาม หรือไม่ได้ผลพอเพียง
เท่าที่ควรจะได้รับ นั่นก็หมายความว่าพันธุ์ชนิด
นั้นใช้ไม่ได้ ต้องจัดการแก้ไขหามาเปลี่ยนแปลง
ใหม่ ควรเลือกพันธุ์ชนิดที่งอกงามเจริญเร็วและ
ให้ผลดีเช่นมีลูกตกเป็นต้น

๓. การจับหมอน ได้กล่าวไว้ในเรื่องการ
กำจัดตัวหมอน เพราะฉะนั้น การ จับ หมอนก็
หมายความว่ากำจัดตัวหมอนนั่นเอง คือถ้าปรากฏ

ว่าหนอนมากัดกินใบหรือต้นของพืชผัก ก็จะจับ
รวบใบทิ้งหรือเผาเสีย เพื่อทำลาย พันธุ์ของมันให้
ศูนย์ไป

๘. การสงวนพันธุ์ ผักกาด หรือไม้ดอกกาด
ที่เราปลูกไว้ ถ้าต้นไหนงอกงามโตแข็งแรงหรือ
มีดอกสวยงาม หรือออกผลมาก ได้ผลเป็นที่
พอใจเราควรเลือกเก็บไว้ทำพันธุ์ และพึงสงวน
ไว้จนถึงที่สุด จึงเก็บเอาไว้ทำพันธุ์ในคราวต่อไป
อย่าเทขายหรือแจกจ่ายให้ศูนย์พันธุ์เสีย

๘. การจัดสวนดอกไม้ในบ้านในโรงเรียน
ตามบ้านและตามโรงเรียน ควรจัดให้มีสวน ดอก
ไม้ไว้ นอกจากทำให้สถานทณ ๆ สวยงาม
แล้ว ยังมีประโยชน์อีกหลายประการเช่น ใน
เวลายามว่างมีการอะไรกันถ้าจำจะต้องใช้ดอกไม้เรา
ก็จะได้เก็บมาใช้โดยไม่จำต้องเที่ยวหาซื้อมาเป็น
การประหยัดไปได้ อีกส่วนหนึ่งด้วย— การ จัดที่
ปลูกควรจัดส่วนหน้าของบ้านและโรงเรียนเพราะ

ทำให้สถานทั้งนี้สวยงาม และควรจัดให้เป็น
หมู่เป็นพวกหรือจะจัดให้สลัสดอกสลัสนักก็ได้
สุดแต่จะเห็นเหมาะสมสวยงาม

๑๐. การเลือกพันธุ์ การเลือกพันธุ์ไม้ดอก

และไม่ ผลิตนั้นควรเลือกดังนี้

ก. ชะนิศ ดอก สวยงาม และมีสีทนอยู่ได้นาน ๆ ไม่เลาร่วงโรยง่าย

ข. ชะนิศ ผลตกโค

ค. ต้นใหญ่อวบ งาม

แปลให้ดูกันด้วย ส.จ.ล.

๑๑. การทำให้เปลี่ยนส่วนไม้ดอก เพื่อเพิ่ม

ความสวยงามของสถานที่ปลูกยิ่งขึ้น ควรจัดสวน

ไม้คอกให้เป็นแปลนแบบต่างๆดังจะยกตัวอย่างไว้
ไว้พอเป็นแนวทาง ดังนี้

ประเภทที่ ๑๒ การซ่อมแซม และเลือก เครื่องมือ

สำหรับที่ก่อสร้าง เครื่องมือที่ใช้ทำการก่อสร้าง

นั้นต้องคอยหมั่นซ่อมแซมอย่าให้ชำรุดเสียหาย

และเวลาจะซ่อมมาใหม่ก็ควรเลือกให้ดี และ

ทนทานดังจะวางหลักไว้ให้บางดังต่อไปนี้

ก. หากตามหลัก หรือคลอน ต้องจัดการทำ

เสียใหม่ให้แน่น อย่าเพิ่งใช้ต่อไปจนกว่าจะทำ

ให้ดีกว่าเดิม มิฉะนั้นอาจเป็นอันตรายได้ เช่นขอบ

เสียม เป็นต้น

ข. ถ้าท่อ ไม้คอก เป็นสนิม ต้องจัดการลับ

เสียใหม่ให้เรียบร้อย

ค. ถ้าบัน ร้อย งอ พับ ต้องให้ช่างทำเสีย

ให้ดีใหม่จึงค่อยใช้ต่อไป

ง. ถ้าตอ งบการจะซอใหม่ ก็จงเลือกจะชนิดที่

ใช้ได้ทันทีทันใด ใช้ได้ผลสมกับการประกอบกร
งานนั้น ๆ

จ. เลือกเครื่องมือให้เหมาะกับการทำกิจกรรม
นั้น ๆ เช่น ทำนาก็ต้องใช้ พาน จอบ ไถ เคียว
เป็นต้น ถ้าทำสวนก็ต้องใช้ จอบ มีดหวด เสียม
พลั่ว ขะแฉ่ง เป็นต้น

๑๓. ความเป็นอยู่ของชาวนาในท้องถิ่น ความ
เป็นอยู่ของชาวนาตามท้องถิ่นต่าง ๆ นั้น บ่อมี
ความเป็นอยู่แตกต่างกัน กล่าวคือ

ก. ในเวลาว่างงาน ส่วนมาก ก็มักจะมีการ
พักผ่อนหาความสุขสำราญกันไปตา แต่ก็มีประเทศ
ของท้องถิ่นนั้น ๆ พอใกล้เวลา จะทำนา ก็มักจะ
เตรียมหา เตรียมทำเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับ
ประกอบการทำงานเช่น ฟันเชือก ทำไถ ทำคราด
 ฯลฯ ต่าง ๆ เตรียมไว้

ข. ในฤดูไถ พอเริ่มต้นฝนตกทั่วปลายเดือน
๕ หรือ ต้นเดือน ๖ พวกชาวนาก็จะมุ่งหน้า ออกทำ

การไถนากันอย่างขะมักเขม้น จะเว้นสิ่งที่จะทำ
ให้ เสียเวลา

ค. พอหมดหน้าโถแล้ว ชาวนาจะต้องคอยค
แต่ ต้นข้าว ที่งอกในนา ว่าจะได้ รับผล เสียหาย หรือ
เป็นอย่างไร เช่นขาดน้ำก็ต้องรดใส่ ระวังปุ๋ยจะมา
ทำอันตรายลำต้น ระวังนกจะมากินทำอันตรายเมล็ด
และรวงข้าว รวมความว่าชาวนาจะต้องคอยระวัง
ผล รายได้ ของ ตน อยู่ตลอด เวลาจนกว่า จะถึง ฤดู
เก็บเกี่ยว

ง. ครั้น ถึง ฤดูเก็บเกี่ยว ชาวนา ก็ขะมักเขม้น
เก็บเกี่ยวข้าวของกันเองเขา มาบ้าน นวดทำ เก็บใส่
ยุ้ง ซอขายกัน เมื่อเสร็จการงานเรื่องการทำนา
แล้วเองชาวนาก็ประกอบการทำบุญกุศลหาความ
สนุกสนานเพลิดเพลินกัน ความเป็นอยู่ของชาว
นาโดยมากหมุนเวียนอยู่เช่นนี้ตลอดคร่อมปี และ
โดยมากมักจะเหมือนกันทุก ๆ ท้องถิ่นด้วย

บทที่ ๒

การเลี้ยงสัตว์

การเลี้ยงสัตว์เช่น ไก่ เป็ด หมู นับว่าเป็นอาชีพของคนเราส่วนหนึ่งที่น่าจะทราบได้มาสู่ครอบครัวเรา เช่น เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ ก็จะได้เอาไข่และตัวมันขาย หรือเลี้ยงหมูก็จะได้อาบน้ำเป็นรายได้เพิ่มพูนเข้ามาในครอบครัว ดังนั้นนักเรียนจึงควรจะได้เรียนรู้ ถึงหลักการเลี้ยงสัตว์เหล่านี้ไว้จะได้ปฏิบัติได้ถูกต้องหลักการเลี้ยงไว้ดังต่อไปนี้

๑. การเลี้ยงไก่ ไก่เป็นสัตว์ที่มีประโยชน์แก่เรามากเช่น เนื้อและไข่ ไข่เป็นอาหาร ขนไข่ทำเครื่องใช้ เช่น ไข่ทำพัด ยัดฟูกและที่นอนก็ได้

การเลือกพันธุ์ ควรเลือกชนิดพันธุ์เนื้อและพันธุ์ไข่ดก โดยเอาไข่ของมันมาฟัก การฟักคราวหนึ่งๆอย่าให้ไข่มากเกินไปกว่าอกของไก่ที่ฟักจะทำให้

ให้ไข่เสีย เพราะ แม่ไก่ไม่สามารถจะกกไข่ได้
ทั่วถึง ฉะนั้นควรใส่ไข่แค่พอเหมาะๆ

วิธีเลี้ยง เมื่อไก่ออกจากไข่เป็นตัวเล็กๆ เรา
เรียกว่าลูกเจี๊ยบ เราต้องให้แม่ของมันคอยเลี้ยง
ดูโดยเอาสุมใหญ่ๆ ครอบไว้ ให้อาหารชนิด
เล็กกินเช่นปลาช้ำเป็นต้น และมีน้ำตั้งเอาไว้ให้
สุม ครั้นโตขึ้นจึงให้หากินตามลำพัง แต่ก็ต้อง
ให้อาหารแก่มันทุกเช้าเย็น เช่นข้าวเปลือก ตำราว
ให้มันนอนในเล้าเลี้ยง ถ้าแม่ไก่จะไข่ก็ต้องหวั้ง
ให้มันไข่

การบำรุงรักษา ๑. เมื่อ ขณะ เป็น ลูกเจี๊ยบ
เล็ก ๆ ต้องหาสุมครอบไว้ อย่าเพิ่งปล่อยให้แม่
ของมันเลี้ยงตามลำพัง เพราะเห็บและกาอาจทำ
อันตรายมันได้ และสะดวกแก่การให้อาหารด้วย
ครั้นถึงเวลาเย็นต้องเก็บเอาเข้านอนในรัง ระวังให้
มีคางคกเช่นนี้และเลื้อยปลางจะทำอันตรายมัน

๒. ครนโตจน ก็ต้องทำทำให้มันอยู่และทำราวให้มันนอนเพราะไก่ต้องนอนบนราว คอยหาอาหาร เช่นข้าวเปลือกให้ มันกินด้วย

๓. เวลนกิดเป็นโรคขึ้น ต้องรีบ แยกตัวที่เป็นโรคไว้ต่างหาก มิเช่นนั้นจะลุกลามไปติดตัวอื่นเข้าด้วย จะทำให้เป็นอันตรายนามากมาย แล้วเอากุ้มฉันทะรวมเส้าเสียเพื่อมาเชื้อโรคต่างๆเหล่านั้น

๔. ต้อง คอย หมั่น ทำ ความ สะอาด ให้ สะอาดอยู่เสมอ และอย่าให้เล้าสกปรกชื้นและไปด้วยน้ำ

ประโยชน์ ๑. เนื้อและไข่ไข่เป็นอาหาร ไข่ไข่ ทำอาหารหวานได้ ด้วย

๒. ขน ไข่ทำเครื่องใช้เช่นไข่ทำพัด หรือขัดฟูกที่นอน

๓. เป็น สัตว์ ข่อย ขาย กัน ทั้งตัวไก่ และไข่ไก่

๔. การเลี้ยงเบ็ด เบ็ดเป็นสัตว์ชอบน้ำและ

ว่าน้ำไม่เหมือนกับไก่ เป็นสัตว์ที่เลี้ยงง่าย แต่
กินไม่ค่อยจะอิ่ม มีประโยชน์ไม่แพ้กับไก่เลย

การเลือกพันธุ์ ควรเลือก ชนิด พันธุ์ ไข่สด
และพันธุ์เนื้อ โดยเอาไข่ของมันมาฟัก แต่เมื่อ
ฟักไข่ไม่เป็น ต้องอาศัยไก่ฟักไข่ให้ และเลี้ยง ลูก
เล็ก ๆ ให้ การฟักคราวหนึ่ง ๆ อย่างให้ ไข่มากกว่า
ออกของไก่จะทำให้ไข่เสีย

วิธีเลี้ยง ๑. ขณะเป็นลูกเจี๊ยบเล็ก ๆ ต้องให้
แม่ไก่เลี้ยงให้ และควรมีสุ่มครอบไว้เพื่อบัง
กันอันตรายต่าง ๆ เช่น กาและเหยี่ยวจะ มาทำ
อันตราย แล้วให้รำละเอียดผสม ปลาช่อน ข้าว
ล่อนนาต้มไว้ให้ และมือนานาใหญ่ ๆ ต้มไว้ให้
ด้วยเพราะเบ็ดนั้นสลับชอบน้ำ มันจะได้ลงไปเล่น
ในคอนเย็น ๆ ต้องเก็บเข้ารัง

๒. เมื่อโตแล้วจึงให้มันหากินตามลำพังตาม
เลน ลำคลอง หรือแม่น้ำเพื่อมันจะได้หาหอยหา
ปลาของมันกิน

๑๖. หาอาหารให้มันกิน เช่น รำ หอย ปลา
เล็ก ๆ เป็นต้น เพราะเมื่อชอบอาหารสด ๆ คาว ๆ
จะทำให้มันโตเร็ว และเวลาเปิดไข่อ้าให้อาหาร
สด ๆ คาว ๆ แล้วจะทำให้ ไข่ตก

๑๗. ต้องทำเล้าให้มันนอนให้มีชีวิตเพราะบ้อง
กันอันตราย เช่น งู และเสือปลาจะมากิน การทำ
เล้าควรมีสถานให้มันเดินเล่น และมีแปลงน้ำให้มัน
เล่นด้วย

๑๘. การบำรุงรักษา ๑. เมื่อเป็นลูกจับเล็ก ๆ คอ
ให้แม่ไก่ช่วยเลี้ยงให้ และควรมีสุ่มครอบไว้และ
ให้อาหารและอ่างน้ำตงไว้ให้ ด้วย

๒. คอยดูจนจึงให้ มัน หากินตาม ลำพัง ตาม
เล่น คลอง แม่น้ำ และทำเล้าให้ มันนอน

๓. เวลาเมื่อเริ่มไข่ต้องหาอาหารสด ๆ คาว ๆ
ให้มันกิน จะทำให้ไข่ตก อย่าเปลี่ยนอาหารเวลา
เปิดไข่อ้าจะทำให้ เปิดชะงักไม่ ไข่ครบตามจำนวน

๔. เวลาเกิดเป็นโรคนี้ต้องรีบแยกตัวที่เป็นโรคไปไว้ต่างหาก มิเช่นนั้นจะลุกลามเกิดเป็นกับทัวอื่นเข้า ใช้กำมะถันเผารมเท้าเพื่อฆ่าเชื้อโรค

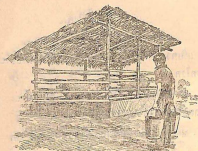
๕. ต้องหมั่นทำความสะอาดเท้า ล้างหน้าเท้า และเปลี่ยนผ้าให้สะอาดอยู่เสมอ

ประโยชน์ ๑. เนื้อและไขไขเป็นอาหาร โดยจะเพาะไข ไข ทำอาหารหวานได้อีกด้วย

๒. เป็นสินค้าซื้อขายกันในท้องตลาด

๓. การเลี้ยงหมู หมูเป็นสัตว์ใหญ่ และการเลี้ยงต้องลงทุนมาก นักเขียนไม่สามารถจะลงทุนซื้อหมูมาเลี้ยงได้ นอกจากจะช่วยผู้ปกครองเท่านั้น ขย ตั้งเงินจะได้กล่าวแต่ข้อความที่จำเป็นควรทราบไว้เท่านั้น

วิธีเลี้ยง จะเลี้ยงโดยขังไว้ในคอกก็ได้ หรือ

คอกหมู

จะปล่อยให้เที่ยวหากิน แล้ว ตอนเย็น จึงจะต้อน
 เข้าคอกก็ได้ หมูเป็นสัตว์ที่กินไม้อื่น กินจุจึง
 ควรให้อาหารให้มาก ๆ และให้เป็นเวลา ๆ ต้อง
 คอยอาบน้ำ และล้างตัวมันให้ สะอาด อยู่เสมอ ๆ
 อาหารของมันได้แก่ รำ ปลาขี้ขาว ผักบุ้ง หอยก
 กล้วย เป็นต้น เมื่อเห็นผักบุ้ง หรือหอยกกล้วย
 ให้ เห็นก่อน สั้น ๆ และ เล็ก ๆ แล้ว เอามาผสม
 กับรำลวกให้ มันกิน ถ้าเป็น หมูตอนเวลาจวน

จะจับได้ เขามักให้มันกิน ปลาขี้ว เพราะจะทำให้มันเพิ่มน้ำหนักขึ้น

ประโยชน์ ๑. เนื้อและมันไข เป็นอาหาร

๒. หนังไขทำเครื่องไขเช่น เข็มขัด

๓. เป็นสินค้าซื้อขายกัน

การบำรุงรักษา ต้องให้อาหารกินให้อิ่ม เวลาเจ็บป่วยต้องรีบรักษา หมั่นทำลอกให้สะอาด

๔. การเลี้ยงวัวและควาย วัวและควายเป็นสัตว์ใหญ่ และมีราคาแพงมาก นักเรียนไม่สามารถจะลงทุนซื้อหามาเลี้ยงได้ นอกจากจะช่วย

ผู้ปกครองท่านนี้ คงจะได้กล่าวถึงความ
ที่จำเป็นควรทราบไว้ ท่าน

วิธีเลี้ยง เขาปล่อยเลี้ยงเป็นฝูงๆ ให้มันกิน
หญ้า วัวและควายเป็นสัตว์ที่กินอาหารไม่รู้จัก
อิ่ม แม้แต่เวลานั้นพักผ่อนมันก็ยังสำรอกอาหาร
ที่กินเข้าไปออกมาบดเอง เวลากลางวันสำหรับ
ควายควรให้มันนอน เพราะควายเป็นสัตว์
ที่ไม่ทนร้อนเหมือนวัว ตรงข้ามเวลาฝนตกวัวจะ
ต้องเอาตัวพิงร่มเพราะเป็นสัตว์ที่ไม่ชอบหนาว

ประโยชน์ ๑. เมื่อเวลานั้น มีชีวิตอยู่เขาใช้
สำหรับไถนา ลากเกวียน เป็นต้น
๒. เมื่อตายแล้ว เนื้อใช้เป็นอาหาร หนัง
ใช้ทำเครื่องใช้เช่น กาะเป่า เข็มขัด รองเท้า เป็นต้น
๓. เป็นสินค้าซื้อขายกัน

การบำรุงรักษา ๑. อย่าให้งานมันมากเกินไป
ต้องให้เวลาพักผ่อนบ้างตามสมควร

๒. ให้อาหารกินให้อิ่ม

๓. เวลานอนกลางคืนต้องก่อกองไฟสุ่มโล่ง
ให้มัน

๔. เวลานั้นเจ็บปวดต้องบริหารจัดการรักษา

๕. การเลี้ยงม้า มักเป็นสัตว์เช่นเดียวกับ
วัวและควาย นักเขียนไม่สามารถเขียนเองได้
นอกจากช่วยผู้ปกครองเท่านั้น จึงควรหาบไว้ตั้ง

ไว้เลี้ยง ปลอຍให้เที่ยวหาหญ้ากิน ตามปรกติ
หรือจะผูกให้กินหญ้าเป็นแห่งๆ ก็ได้ เวลาเป็น
น้ำเข้าคอก ควรอาบน้ำให้มันบ้าง และต้องใช้
แปรงๆ ขนให้มันเรียบอยู่เสมอ ขนที่คอกของมัน
ต้องคอยตัดให้อยุ่ปลอຍไว้จนรุงรัง เวลาเอาเข้า
คอกควรหาหญ้าใส่ไว้ด้วยให้กินให้อิ่ม

ประโยชน์ ๑. ใช้เป็นสัตว์พาหนะไปได้เร็ว
กว่าปรกติ ใช้ลากรถ

๒. ขนของมันใช้ทำเครื่องใช้ได้เช่นทำแปรง
ทำเช้ เป็นต้น

การบำรุงรักษา ๑. ต้องใช้งานแต่พอควรอย่า
ให้มากเกินไป

๒. ให้ อาหารกินให้อิ่มและให้มีเวลาพักผ่อน
๓. เวลานอนกลางคืนต้องสุ่มไฟไต่รุ่ง
๔. เวลานั้นเจ็บป่วยต้องจัดการรักษาให้มัน

บทที่ ๓

การปั้น

การปั้นต่างๆ เป็นวิชาแขนงหนึ่งในวิชาศิลปะ
เมื่อ การปั้นสำหรับชั้นประถมต้องอาศัยแบบ
หรือรูปให้ดูเป็นตัวอย่าง และภาพหรือรูปนั้นจะ
ต้องให้ใกล้เคียงของจริงที่สุดด้วย การปั้นนั้นต้อง
อาศัยวิชาวาดเขียนเข้าประกอบ เพราะก่อนลงมือ
ปั้นเราจะต้องร่างภาพของสิ่งนั้นๆ เสียก่อน การ
ปั้นใช้ดินเหนียวปั้น แต่ต้องให้เป็นดินเหนียวแท้ๆ
อย่าให้มีเม็ด กรวด หิน หรือ วัตถุใด ๆ ปั้นอยู่กับ
ดินเหนียวเลย

การผสมดินปั้น ดินที่ใช้ปั้นนั้น เพื่อไม่ให้
แตกเวลาปั้นแห้งแล้ว หรือจะใส่เถ้า หรือจะไม่
ให้มีรบกวน เราจะต้องผสมดินที่จะปั้นนั้นเสีย
ก่อน อย่าใช้ดินเหนียวล้วนๆ เพราะดินเหนียว
ล้วนๆ เมื่อปั้นสำเร็จรูปแล้วทิ้งไว้ อาจ แตก หรือ

เป็นรอยร้าวได้ และถ้าจะเผาไฟก็เผาไม่ได้ ฉะนั้น
เราควรเอาของเหล่านี้ผสมไว้เป็นดินปั้น คือ

๑. ดินเหนียวแท้ ๆ ไม่มีเม็ดกรวดทรายหรือ
วัตถุใด ๆ ปั้น ๓ ส่วน

๒. ทรายละเอียดที่ร่อนเอาแต่ส่วนละเอียด
แท้ ๆ ๒ ส่วน

๓. ปูนขาวที่ไคร่อนเอาแต่ละเอียดแท้ ๆ
๑ ส่วน

เอาของทั้ง ๓ อย่างนี้มาผสมคลุกเคล้าให้เข้า
กันเป็นเนื้อเดียว จะใช้เป็นดินสำหรับปั้นสิ่งที่
รองจากดินน้ำมัน

เครื่องมือสำหรับการปั้น ผู้ทำการปั้นสำหรับ
การปั้นวิชาการเหมือน จะต้องเตรียม เครื่องมือ
สำหรับใช้ในการปั้น คือ

๑. ดินสำหรับปั้น จะเป็นดินเหนียว หรือ
ดินผสมตามที่กล่าวมาแล้วก็ได้

๒. กระจกหรือสำหรับเวลาปั้น ควรเป็นกระจก
หรือพลาสติกใส ๆ เพื่อให้เห็นรูปปั้นขณะปั้น

หน้าเรียบ ๆ รูปสี่เหลี่ยมกว้าง ๕ นิ้ว ยาว ๖ นิ้ว รอง
เวลาปั้นดินจะได้ไม่ลิด และ จะได้ไม่เลอะเทอะ
โต๊ะเรียน

๓. มัดสำหรับคัดแทงดินท่อน เวลาตัดต้อง
เอาไม้ครอบน้ำเสียก่อนดินจะได้ไม่ลิด และเวลาตัด
อย่ากดมีดแรง ควรค่อย ๆ กดลงไป

๔. วาดเวียนใช้สำหรับวัดส่วนต่างๆของแบบ
หรือรูปภาพท่อน เพื่อให้ถูกต้องได้ขนาดเท่าแบบ
จริง ๆ จะได้สวยงาม

๕. เหล็ก ๓ อัน เป็นเหล็กที่เขาทำขายใช้
กะเพาะการปั้นโดยตรง สำหรับใช้ขีดและคั่นแต่ง
รูปให้ละเอียดเรียบร้อยสวยงามยิ่งขึ้น

๖. ผ้าบางๆผืนสี่เหลี่ยมอย่าให้โตเกินไป ใช้
สำหรับขุมน้ำคลุมดินที่ปั้นไว้ ดินนั้นแห้งเกินไป
จะปั้นลำบาก แต่ถ้าดินเปียกเกินไปสำหรับที่จะ
ปั้นก็จงเอาผ้าห่คลุมมันออกเสีย ใช้ทรายละเอียด
ผสมลงไปเล็กน้อย

การหยัก^๔ตัด^๕ขึ้นครั้งแรก ในการขึ้นสิ่งต่างๆจะเป็นขึ้นภาชนะ หรือรูปคน หรือเครื่องใช้สอยใดๆก็ตาม ขึ้นแรกจะต้อง^๕ตัด^๕ขึ้นต้นให้เป็นลูกกลมๆรูปสี่เหลี่ยม รูปกลมยาว(กระบอก)เสียก่อน เพราะรูปต่างๆ เหล่านี้เป็นรากฐานของการขึ้น สิ่งต่างๆต่อไป เราจะขึ้นอะไรก็ตามจะต้องขึ้นต้นด้วยรูปกลม รูปเหลี่ยม หรือรูปกลมยาวก่อน ฉะนั้นจึง

รูปกลม

มั่งถึงกลน

ตัดปากกลน

รูปถ้วยและแก้วสำเร็จรูปแล้ว

รูป ๓ รูป จากชั้น ป. ๓

เห็นได้ว่าจำต้องฝึกหัดปั้นรูปดังกล่าว แล้วยิ่ง ก่อน
 ดังจะได้ อธิบายวิธีฝึกหัดปั้น ดังนี้

วิธีปั้น เอาดินที่จะปั้นทำให้เป็นก้อนกลมแล้ว
 วางลงตรงอุ้งมือข้างหนึ่ง แล้วเอาอุ้งมือ อีกข้าง
 หนึ่งประกบลงไปคลึงให้กลม ให้ผิวเกลี้ยงอย่า
 ให้ขรุขระ หัดปั้นเป็นขนาดๆ คือ เล็ก กลาง
 ใหญ่จนเกิดความชำนาญ

รูปเหลี่ยม ได้ แก่รูปสี่เหลี่ยมขนาดต่างๆ

รูปสี่เหลี่ยมขนาดเล็ก รูปสี่เหลี่ยมขนาดกลาง รูปสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่

รูป ๓ รูป จากชั้น ป. ๓

วิธีปั้น มี ๒ วิธี คือ ก. เอาดินที่จะปั้นทุบไป
 บากนเป็นรูปสี่เหลี่ยม

ข. เอาดินที่จะปั้นหุบให้แบนแล้วใช้มีดตัดให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมตามต้องการ แล้ว แต่ง พื้นหน้า และด้านข้างให้เรียบร้อย

วิธีปั้น เหมือนอย่างปั้นรูปกลม แต่เอาดินที่ปั้นคลึงกับกระเบื้องรองมันให้ดินข้างรอบออกไปเป็นรูป รูปกรวยคว่ำ (กระบอก)

รูปกลตขาว

รูปกระบอก

รูปขวดขึ้นสำเภาแล้ว

รูป ๓ รูป จากชั้น ป. ๓

กระบอกตามต้องการและให้มีขนาดต่างๆกัน คือ เล็ก กลาง ใหญ่ ตามต้องการ

หอสมุดแห่งชาติ

๒๕

การปั้นภาชนะง่าย ๆ

เมื่อนักเรียนได้ หัดปั้นดิน ตามที่กล่าวมาแล้ว
ข้างต้นจนมีความชำนาญพอสมควรแล้ว จึงให้หัดแปลง
จากการปั้นนั้นให้ เป็น ภาชนะใช้ สอย ต่าง ๆ ตามที่
จะได้ กล่าวต่อไปนี้

๑. ถ้วยน้ำชา

วิธีปั้น ขนแรกจึงปั้นดินให้ เป็น รูปกลมก่อน
แล้วตัดดินส่วนบนออกเป็นปากถ้วย แล้วตัดดิน
ส่วนล่างออกเล็กน้อยเป็นก้นถ้วย แล้วใช้ขี้ดินความ
ดินข้างในออกตามต้องการ แล้วเอาดินปั้นเป็นรูป
กลมขาวโคงมาติดเป็นหูถ้วย (ดังรูป) แล้วแต่งให้
เรียบร้อย

๒. เขวตใส่ผ้าหมัก

วิธีปั้น ขนแรกก็ปั้นดินให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมก่อน
เมื่อเป็นรูปสี่เหลี่ยมแล้วม้วนมุมสี่เหลี่ยมน้อย แล้ว

๓๑

ปั้นดินเป็นรูปกลมขาวมาติดข้างบน เป็นรูปคอขวด
แต่ให้เรียวร้อย ถ้าต้องการให้ภายในกลวงก็คว้าน
ดินข้างใน ออกเสีย ก่อนจึงเอามาประกอบเป็นรูป
ขวดหมึก เวลาปั้นให้ดูภาพประกอบด้วย

๓. ถ้วยแก้ว

วิธีปั้น จงปั้นดินให้เป็นรูปกลมยาว ตอนก้น
เล็ก ตอนปากใหญ่บานนิดหน่อย ตัดดินส่วนบน
ออกด้วยมีดทำปากแก้ว ตัดดินส่วนล่างออกเล็ก
น้อยทำก้นแก้ว แล้วคว้านดินข้างในออกให้เรียว
ร้อย

๔. ขวดนา

วิธีปั้น จงปั้นดินเป็นรูปกลมขาวก่อน ส่วน
บนคั้นเข้ามาเล็กน้อย แล้วจึงปั้นดินอีกชั้นหนึ่งให้
เป็นรูปกระบอกเสี้ยวมาติดข้างบนเป็นคอขวด แล้ว
แต่งให้เรียวร้อย

๕. กระทะดิน

วิธีทำ ขุดดินให้เป็นรูปกลม แล้วตัดด้วยมีดเอาแต่ครึ่งเดียว ขุดดินข้างในออกให้หมด แต่งปากให้บานออกเล็กน้อยให้สวยงาม ต่อไปขุดดินให้เป็นรูปกลม ขาวเข้า ๒ อัน ให้ยาวเท่าๆ กัน โค้งคดข้างๆ เป็นหูทั้ง ๒ ข้าง แล้วแต่งให้เรียบร้อยสวยงาม

๖. ที่เขียบนุหรี

วิธีทำ ขุดดินที่ขุดให้เป็นรูปสี่เหลี่ยม ใช้มีดตัดมุมทั้ง ๔ ออก แล้วผ่าด้านที่ตัดทั้ง ๔ ออกเป็น ๔ ร่องสำหรับวางนุหรี แล้วขุดดินข้างในออกแต่งให้เรียบร้อยสวยงาม

๗. กระโถนดิน

วิธีทำ ขุดดินให้เป็นรูปกลมขาว ให้ด้านล่างเรียวเล็ก ด้านบนกว้างใหญ่ แล้วดินส่วนบนให้ทอง ตัดส่วนบนทำปากกระโถน ตัดด้านล่าง

ให้เป็นกันกระโถน คว้านดินข้างในออกแล้ว ขึ้น
ดินเป็นรูปกลมแบน คว้านดินข้างในออกเอามา
สามเป็นปากกะโถน แล้วแต่งดินให้เรียบร้อย
สายงาน

๕. แจกกัน

วิธีทำ จงขึ้นดินให้เป็นรูปกลมก่อนแล้วแต่ง
ให้เป็นรูปลูกไข่ ตัดส่วนบนและล่างออก ส่วน
ข้างเล็กใช้มันเป็นกัน ส่วนบนใหญ่ใช้เป็นปาก
คว้านดินข้างในออก ขึ้นดินให้เป็นรูปกลมแบน
๒รูป เล็ก ๑ ใหญ่ ๑ คว้านดินออกเอามาติดกัน
แล้วแต่งให้เรียบร้อยเป็นรูปแจกกันที่ทำเสร็จแล้ว
ดังรูป

๖. หม้อดิน

วิธีทำ จงขึ้นดินให้เป็นรูปกลม กดให้แบน
แต่งทรงให้กระพุ่มเป็นรูปหม้อ แล้วจึงขึ้นดินให้
กลม แล้วแต่งให้คล้อด เป็น คอหม้อมาติดบนอื่น

แรก แล้วคว้านดินข้างในออกแต่งดินให้เรียบ
หรือใช้ใบตองเก็บ ผงดินกลิ้งให้เรียบ จบวิธี

ตอน ๑๐. เจาะช่องโล่ ขอบเหล็กใช้ทำดินอ่อนกลิ้ง

วิธีขึ้น ขนดินให้ เป็นรูปกลม ขาวให้ ส่วน
บนเรียบ แล้วแต่งปากให้ ผายออก คว้านดินข้าง
ในออก และใช้ไม้ค้ำข้างเป็นรูปสี่เหลี่ยมสำหรับ
ค้ำช่องกลม ขนดินเป็นรูปสี่เหลี่ยมเล็กๆ เข้า ๓ อัน
ติดปากทำเป็นค้ำเตา (ดูรูปที่สำเร็จประกอบด้วย)

๑๑. ข้อ

วิธีขึ้น ขนดินให้กลมแล้วแต่งให้ เป็นรูปลูก
ไข่ ค้ำส่วนบนออก แล้วคว้านดินข้างในออกให้
หมด ค่อยไปขนดินให้ เป็นรูปสี่เหลี่ยมแบนและ
ขาวเอาเมล็ดเป็นตำข่อน แต่งให้ สวยงามตั้งรูป
ข้อนที่สำเร็จแล้ว

แล้วนำดินที่แต่งไว้ไปขึ้นเป็น

๓๒. ที่เขยิบหรืออย่างกลม

วิธี บินดินให้ กลมก่อน แล้วทุบให้แบน

เล็กน้อยแต่งให้ รั้นิดหน่อย คว้านดินข้างในออกให้หมด เอามัดฝานดินที่ปากออกเป็นช่อง ๆ ๔ ช่องสำหรับเป็นที่วางบร แล้วแต่งให้เกลี้ยงเรียบ ร้อยดงรูปที่สำเร็จแล้ว

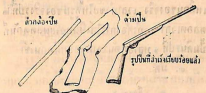
บรรูปเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ

เพื่อบินให้นักเรียนเบื่อหน่าย และเกิด ความสนใจในวิชา มาก ขึ้น ครตองให้ นักเรียน ผักหัด บินสิ่งเหล่านี้ สลับ กับบร บิน ภาชนะ ต่าง ๆ ลงไป บาง คอ

๑. บิน

วิธี บินดินให้เป็นรูปกลมขาว บินดินให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมแบน ฝานดินให้ เว้าทำเป็นค้ำ

นั้น แล้วเอาดินกลมขาวมาตีข้างบนเป็นหัวถั่ว

รูป ๓ รูป จากชั้น ป. ๓

กลองนั้นแล้วแต่ให้ เรียบร้อย เวลาทำขอให้ดู
รูปของจริงรูปที่ ๓ ตลอดเวลา

๒. กล้วยหอม

รูปกล้วยหอม

วิธีปั้น ปั้นดินให้

เป็นรูปกลมขาว แล้ว
ท่อย ๆ โค้งกลาง งอ
เข้ามานิดหน่อยแล้ว
แต่งดินให้เป็นเหลี่ยม

รูป ๒ รูป จากชั้น ป. ๓

ทำปลาไฮให้เป็นขั้มกลม และโคนไฮเป็นขั้ม
เหมือนของจริง เวลาทำขอให้ครบของจริงรูปที่ ๒
ตลอดเวลา ถ้าต้องการให้เป็นหลายผลติดกันก็
ขึ้นคั้นรูปที่ ๑ หลายๆ อันมาประกอบติดกันเข้า

2014

ฉบับ ๓๓๓ รูป ๓๓๓ จากชั้น ป. ๓

วิธีที่ ๒ ขนบดินให้เป็นรูป สหสมแบบแล้ว
ผ่านดินเป็นรูปมัตถาบ แล้วขึ้นดินให้เป็นรูปกลม
แบบ ทำกระบังมาติดที่โคนมัตถาบ ขนบดินให้เป็น

รูปกลมขาว ทำเป็นตามมาติดต่อกันไว้ แล้วแต่ง
ให้เรียบร้อยดังรูปที่ ๓

๕. ผลน้อยหน้า

วิธีทำ ขึ้นดินให้เป็นลูกกลมใหญ่เท่าผลน้อย
หน้า แล้วปั้นดินให้เป็นลูกเล็กๆ ฝาน แบ่งครึ่ง
เอามาติดทำดาให้รอบ แล้วปั้นดินให้เป็นรูปกลม
ขาวเอามาติดทำจุกแล้วแต่งให้เรียบร้อย

๕. มะม่วง

ลูกกลมสี่จุก

เมื่อปั้นเรียบร้อยแล้ว

ตามตัวเป็นผลมะม่วง

รูป ๓ รูป จากชั้น ป. ๓

วิธี ^๕ บินดินให้ เป็นลูกกลม ๒ ลูก ใหญ่
 • ลูก เล็ก • ลูก แล้วเอาดินลูกเล็กมาติดดินลูก
 ใหญ่ แล้วเอาดินมาประหว่ง ช่องลูกดินที่ว่าง
 แต่งให้ เป็นรูปกลมมะม่วงดังรูปที่ ๓ แล้ว ^๕ บินดินให้
 เป็นรูปกลมยาวมาติดทำเป็นก้นแต่งให้ เรียบร้อย

๖. พวงอุ้งน

วิธี ^๕ บินดินให้ เป็นลูกกลมเล็ก ๆ มนให้
 เป็นรูปลูกไข่หลายๆลูก แล้วนำมาติดกันเป็นพวง
 เอาดิน ^๕ บินให้ เป็นรูปยาวกลมมาติดข้างบนเป็นก้น
 ถ้าต้องการให้มีใบก็ ^๕ บินดิน เป็นรูปใบ มาติด ข้างบน

๗. รูปภาชนะต่าง ๆ สำหรับการ ^๕ บินรูปภาชนะ
 เหล่านี้ ให้ ครูนำภาพเหล่านี้ ^๕ ดัดให้นักเรียนดูแล้ว
 ให้นักเรียน ^๕ หัด ^๕ บินตามภาพที่ ^๕ ดัดนั้น คือ

หมายเหตุ ๑. เวลา ^๕ บินต้องดูจากรูปที่ ^๕ ทำสำเร็จ
 เรียบร้อยแล้วเป็นหลักเสมอทุก ๆ อย่าง

๒. ต้องใช้ความสังเกตพิจารณาให้ถี่ถ้วน
ทุก ๆ รูป อย่าเป็นคนสะเพร่า

๓. ต้องค่อย ๆ ทำและแต่งให้เรียบร้อยสวย
งาม อย่าเป็นคนใจร้อน

๔. ทุก ๆ รูป ทำ ต้อง นึก ถึง ความ สวย งาม ผู้
ประกอบการทำด้วย

๕. จงใช้ เครื่องมือ การ ขึ้นให้เหมาะ กับสิ่งที่
เราทำ จึงจะเกิดประโยชน์ และใช้ เครื่องมือให้
ถูกจริง ๆ

๖. ทำคราวเดียวไม่สำเร็จ จงเก็บไป ทำต่อ
และเมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วจงเก็บไว้ให้ดี เพื่อ
เอาไว้เป็นแบบหรือเก็บไว้ดูเล่น แสดง ผลการ
กระทำของเราในการเรียนนั้น

๗. จงฝึกหัด ขึ้นรูปต่าง ๆ ทบถ้วนมาจากชิ้น
ประติมากรรม ๓ ตัว เพื่อให้เกิดความชำนาญยิ่งขึ้น

บทที่ ๕

จักสาน

การผมนอกจากการปั่นแล้ว ยังมีงานจักสาน
อีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจยิ่ง เพราะการจักสาน
นั้นสามารถทำเอาไปใช้เป็นคุณประโยชน์ได้มาก เท่า
ที่มองเห็นง่าย ๆ ก็คือ เราสามารถทำเครื่องใช้ของ
เราใช้เองได้คือ สานพัด สานชะลอม สานเสื่อ
ของเราเองใช้ได้โดยไม่ต้องซื้อเขามาใช้ให้เป็นการ
สิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น ในการสานนั้นเครื่องมืออัน
สำคัญยิ่งก็คือ ดอก ดอกสำหรับจักสานที่เราใช้
ได้เป็น ๒ อย่าง คือ ดอกไม้ และ ดอก กระดาน
สำหรับดอกกระดานนั้นควมีขั้วเวลาผูกมัดทำเหมาะ
กว่า ถ้าต้องการให้เป็นของใช้ คงทนถาวรจึงควร
ใช้ดอกไม้

การทำดอกกระดาน ใช้กระดานสี่ชิ้นคั่น
หน้าเดือว เวลาจะตัดใช้ไม้บรรทัดวางทาบจัดเป็น

เส้นให้ขนาดโตตามความต้องการ หรือเท่าดอก
ธรรมดา แล้วใช้กรรไกรหรือมีดคมๆ คัดออกเป็น
เส้น ๆ ตามรอยที่ขีดไว้หรือเรียบเสมอ เก็บเรียง
ไว้ให้เรียบร้อยให้ยังจะขาด การใช้ ดอก กระดาษ
ควรใช้ต่าง ๆ สั เวลาสานจะได้เห็นสีสลับสวย
งามและง่ายต่อการสานด้วย

การทำดอกด้วยไม้ ต้องมีเครื่องมือคือ ๑. ไม้

ไผ่สดตัดทอนเป็นปล้อง ๆ

๒. มีดหลาวดอกคม ๆ ๑ เล่ม

วิธีทำ ให้ทำเป็นขั้น ๆ ไปดังอธิบายต่อไปนี้

๑. ทอนไม้ไผ่สด ออก เป็นปล้อง ๆ ขาว ตาม
ความต้องการแล้ว ถ้าไม้ไผ่ปล้องนั้นออกเป็นซีก ๆ
เพื่อสะดวกในการที่จะจักต่อไป การผ่าไม้นี้จะผ่า
ซีกใหญ่หรือเล็กก็ได้แต่ความสะดวกในการที่จะจัก
ต่อไป

๒. เมื่อได้ผ่าไม้ นั้น ออกเป็นซีกเล็ก ๆ แล้ว

ต่อไปจึงใช้มัด จัก ไม่ออกจากชักที่พาให้เป็นเส้น
 คือกตามต้องการที่จะเส้น ๆ คือใช้ คมมีควางลง
 ทุ้มชักไม้ตะให้ได้ คือกที่จะเส้นแล้ว ใช้บอกค
 เรียบไปจนตลอดชักไม้นั้นจะได้คือกตามต้องการ

๓. เมื่อเรจักคอกเป็นเส้นคอกแล้วแต่ยังไม่
 เรียบร้อย เราจึงจำต้อง เหลา ให้ เรียบร้อยอีกที
 หนึ่ง เวลาเหลาหาพาพันนิ้วมอชายเสียเพราะ
 เป็นนวรอกคอกที่จะเหลา มีเช่นนั้นเส้นคอกจะ
 ดำเอา วิชาเหลาเอามอชายจับเส้นคอกไขนวลเป็น
 นวรอกรับเส้นคอก มอชวาจับมัดเหลา ใช้มัด
 เหลาเส้นคอกให้หมดคนและเส้นให้เป็นเส้นคอก
 ที่เรียบร้อย เวลาเหลาถ้ามีคมมากต้องค่อย ๆ
 เหลา มีเช่นนั้นมัดจะผ่านเส้นคอกขาดเสียหาย
 หมด

๔. เมื่อเหลาเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะเส้น
 คือก ที่ต้องการ ต่อไปเราควรซ่อมเส้นคอกเสีย
 ให้เป็นชนิด ๆ เวลาสานจะได้ ลาย ที่สวย งาม

และอีกอย่างหนึ่งเป็นการ สะดวกในการ ที่จะจดจำ
 ภายต่าง ๆ ด้วย เช่น ดอกสีไหนเป็นดอก เส้นไหน
 ดอกสีไหนเป็นดอก เส้นไหนจะตัดจดจำหรือเห็นง่าย
 เช่น ย้อมเป็นสีแดง สีเขียว สีน้ำเงิน สีเหลือง สี
 ส้ม เป็นต้น

ตัวอย่างการจัดดอก ๑. ดอกพุดเป็นสีเขียว

ดอกชดควรเป็นสีเหลือง

๒. ดอกพุดเป็นสีแดง ดอกชดควรเป็นสี
 น้ำเงิน

๓. ดอกพุดเป็นสีน้ำเงิน ดอกชดควรเป็น
 สีส้ม

การเจาะไม้ไผ่และสิ่งที่ทำด้วยไม้ไผ่ การเจาะ
 ไม้ไผ่ หรือสิ่งที่ทำด้วยไม้ไผ่เป็นของลำบากมาก
 เพราะถ้าเจาะไม่ดีแล้วไม้ อาจจะแตกได้ ฉะนั้น
 ในการเจาะต้องระวังทำค่อยๆ จะใช้สว่านเจาะอย่าง
 ไม้จริงธรรมดาไม่ได้ ไม้ไผ่ที่เจาะ จะแตกหมดใช้

การไม่ได้ จะเน้นการใช้มีดคมๆ ผ่านผิวแข็งออก
ให้หมดก่อน จนถึงไม่อ่อนแข็งจะใช้มีดคมๆ
ค่อยๆ เจาะ แต่งรูปให้กลม ตามต้องการ อีกทีหนึ่ง
เนื้อไม้จึงจะไม่แตก

แต่ถ้าเป็นวัตถุที่สานเป็นรูปแล้ว และมีพื้น
บางๆ จะใช้มีดดอกสะกัดเลื่อยที่เคียวก็ได้ การ
เจาะไม้ไผ่ต้องใช้เครื่องมือ คมๆ ผ่านแล้วเจาะ
และค่อยๆ ทำ เนื้อไม้จึงจะไม่เป็นอันตรายนั่น
เสียบ่าย

ลายสานเบองตน

สำหรับชั้นประถมปีที่ ๔ ในการสานควรหัดสาน
ทบทวน ลายต่าง ๆ ตามที่ได้เรียนมาแล้ว จาก ชั้น
ประถมปีที่ ๓ ก่อน เช่น

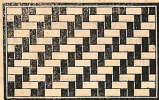
๑. ลายขัด มี ๒ อย่าง คือลายขัดตาถี่และ
ลายขัดตาโปร่ง วิธีสานคือวางเส้นตอกเป็นเส้น

เข้าก่อน จะวางที่เส้นก็ได้ตามความต้องการ แล้ว
ให้ คอกสานขัดเส้นคอกพันโดย ข้าม เส้น คอก พัน
เส้นหนึ่งแล้วไปลงอีกเส้นหนึ่ง คอบกคอกพันจน
เส้นหนึ่งแล้วข้ามเส้นหนึ่ง ทำเรื่อยไปเช่นนั้นจน
พอกับความต้องการ แต่ถ้ามต้องการจะให้เป็นลาย
ขัดโปร่ง ก็ขยายคอกพันและคอกสานขัดออกให้
ห่างกันตามความต้องการ เวลาหัด สานให้ รูป
ประกอบด้วย

๒. ลายสอง การสานลายสองนั้นเมื่อสานเสร็จจะ
กลายเป็นขนบันได การสานลายสองนั้นขอให้หนักเรียน
จำไว้ว่าจะต้องยกคอกพันทีละสองเส้น และข้าม
ทีละ ๒ เส้นเสมอไป วิธีสานขั้นแรกใช้ คอกพัน ๔
เส้น วางเรียงคอกพันลงตรงหน้า ๔ เส้นเป็นลำดับ
ไป เวลาจะสานเริ่มจากทางซ้าย มือของเราก่อน
ยกคอกพันเส้นที่ ๑ และ ที่ ๒ ขึ้น เอาคอก ที่จะสาม
สอดเข้าไป แล้วข้ามทับคอกพันเส้นที่ ๓ และ ๔

ไปลดตอกพื้นเส้นที่ ๕ และ ๖ (ขกพื้น) แล้วข้าม
ทับตอกพื้นเส้นที่ ๗ และ ๘ เป็นหมด คือไปก็เริ่ม
ต้นดั่งกล่าว แล้วไหมอก ทำเรื่อยไป ดังนี้ จนสำเร็จ
เต็มผืน

ถ้าต้องการจะสานให้โตและกว้างกว่านี้ ก็วาง

ลายผืน

รูป จากชั้น ป. ๓

ตอกพื้นกว้างออกไปอีกตามต้องการ เวลาสานก็
ให้ ยกตอกพื้น ๒ และข้าม ๒ ดังกล่าวแล้ว คือยก
ตอกพื้น เส้นที่ ๕ และ ๑๐ และข้าม ทับเส้นที่ ๑๐
และ ๑๒ ทำสลับดังนี้เรื่อยไปตาม ต้องการ เวลา
สานให้ รูปประกอบด้วย

๓. ลายสาม การสามลายสามนั้นข้อให้หนักเบา
จำไว้ว่าจะต้องยกดอกพันทีละสาม และข้ามทีละ
สามเสมอไป วิธีสามใช้ดอกพัน ๑๒ เส้น วาง
เรียงดอกพันลงตรงหน้าเป็นลำดับไป เวลาจะสาม

ลายสาม

รูป จากชน ป. ๓

เริ่มจากทงข้ามข้อของเราก่อน ยกดอกพันเส้นที่
๑-๒-๓ ขึ้น เอาดอกที่จะสามสอดเข้าไป แล้ว
ข้ามดอกพันเส้นที่ ๔-๕-๖ ไปลดดอกพันเส้นที่ ๗
๘-๙ (ยกพัน) แล้วข้ามทับดอกพันเส้นที่ ๑๐-๑๑

๑๒ เป็นหมุด คือไปก็เริ่มต้นตั้งกล่าวแล้วใหม่อีก
ทำเรื่อยไปดังนี้จนสำเร็จเต็มต้น

ถ้าต้องการจะสถานที่ให้โตและกว้างกว่านี้ ก็วาง
ตอกพื้นกว้างออกไปอีกตามต้องการ เวลาสานก็
ให้ยักตอกพื้น ๓ และข้าม ๓ ตั้งกล่าวแล้ว ก็ยัก
ตอกพื้นเส้นที่ ๑๓-๑๔-๑๕ และข้าม ทับ เส้นที่ ๑๖
๑๗-๑๘ ทำสลับ ตั้งนเรียบไป ตาม ต้องการ เวลา
สานให้ คุภาพประกอบด้วย

๔. สายคาชะลอน วิธีสานสายคาชะลอนนี้
ก่อนลงมือสานให้เอาภาพนี้ดูให้ ดูเป็น ตัวอย่าง
ก่อน แล้วให้นักเรียนหัดสานตามภาพ สำหรับ
คาชะลอนนี้จะต้องการให้เป็นตากลม ตาเหลี่ยม
อย่างใดก็ได้ ขยายตอกเอาเองตามต้องการ
การสานจากภาพข้างบนนี้ให้เอาตอก เส้นที่ ๑
กับ ๒ ไขว้กันเข้าก่อน แล้วจึงเอาตอกเส้นที่ ๓
และ ๔ เข้าขัด ตอกเส้น ๑ ลอดเส้น ๑ ทับเส้น ๒
และตอกเส้น ๔ ทับเส้น ๒ ลอดเส้น ๑

214

372.5

K8767

๔๕

ต่อไปเอาดอกเส้น ๕ เข้าขัด คือทับเส้น ๑ ลอด
เส้น ๔ ทับเส้น ๖ ลอดเส้น ๓ ต่อไปเอาดอกเส้น ๖
เข้าขัด คือทับเส้น ๔ ลอดเส้น ๕ ทับเส้น ๓ ลอด
เส้น ๒ เป็นสำเร็จตาชะออมตาหนึ่งๆ ส่วนตาอื่น
ต่อไปก็ให้ถอดตามเกณฑ์นี้ ควรหัดสานให้มากๆ
ตาจนเกิดความชำนาญ และสานเป็นชะลอนได้
ทั้งใบ

ลายสานชั้นต่อไป

เมื่อนักเรียนผลัดหัดสาน จากลายสานเบื้องต้น
จนเกิดความชำนาญแล้ว จึงเริ่มสอนลายชั้นต่อไป

๑. ลายสองขกดอก เวลาถมมอสานต้องดู
ลายตามรูปประกอบไปด้วย ใช้ดอกเล็ก ๆ สาน
ลายดอกจึงจะเล็ก และใช้ดอกสลับสีจึงจะสวย

ใช้ดอกพันธ์ ๑ เส้น เวลาสานให้วางดอกพันธ์ ๑ เส้น
เบี่ยงเข้าข้างหน้า เวลาจะสอดดอกสานให้ถ่อหลัก
ดังนี้

เวลาสอดดอกสานเส้นที่ ๑ ให้ทับเส้นที่ ๑ ลอด
เส้น ๓-๔-๕ ทับเส้น ๖-๗

เวลาสอดดอกสานเส้นที่ ๒ ให้ทับเส้นที่ ๑ ลอด
เส้น ๒-๓ ทับเส้น ๔ ลอดเส้น ๕-๖ ทับเส้น ๗

เวลาสอดดอกสานเส้นที่ ๓ ลอดเส้น ๑-๒ ทับ
เส้น ๓-๔-๕ ลอดเส้น ๖-๗

เวลา สอด ดอกสาน เส้นที่ ๔ ลอดเส้น ๑ ทับ
เส้น ๒-๓ ลอดเส้น ๔ ทับเส้น ๕-๖ ลอดเส้น ๗

เวลาสอดดอกสานเส้นที่ ๕ ลอดเส้น ๑-๒ ทับ
เส้น ๓-๔-๕ ลอดเส้น ๖-๗

เวลาสอดดอกสานเส้นที่ ๖ ทับเส้น ๑ ลอดเส้น
๒-๓ ทับเส้น ๔ ลอดเส้น ๕-๖ ทับเส้น ๗

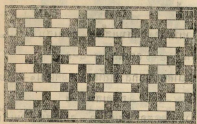
เวลาสอดดอกสานเส้นที่ ๗ ทับเส้น ๑-๒ ลอด
เส้น ๓-๔-๕ ทับเส้น ๖-๗

เวลาสอดคล้องกันเส้นที่ ๔ ถอดเส้น ๑ทับเส้น

๕-๑ ถอดเส้น ๕ ทับเส้น ๕-๖ ถอดเส้น ๕

เวลาสอดคล้องกันเส้นที่ ๕ ทับเส้น ๑-๒ ถอด

เส้น ๑-๔-๕ ทับเส้น ๖-๗

ลายสี่องบกดลอก

ให้ กลับทำดังตอกสานเส้นที่ ๑ ต่อไปใหม่จน
เราเจตาบความต้องการ ลายนี้ ออกจะเป็นการ
ทักสักหน่อย ขอให้ใช้ ความสังเกตพิจารณาให้
ถกและต้องฝึกหัดทำบ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญ

๒. ลายสามยกดอก เวลาลงมือสาน ต้องดู
ลายตามรูปประกอบไปด้วย ใช้ดอกเส้นเล็ก ๆ
สานดอกจึงจะเล็ก และใช้ดอกสลับสีจึงจะสวย
ใช้ ดอกพื้น ๘ เส้น เวลาสานให้ วางดอกพื้นทั้ง ๘
เส้นเรียงเข้าข้างหน้า เวลาจะสอดดอกสานให้ถอ
หลักดังนี้

เวลาสอดดอกสานเส้นที่ ๑ ถอดเส้น ๑-๒-๓
ทับเส้น ๔-๕-๖ ถอดเส้น ๗-๘-๙

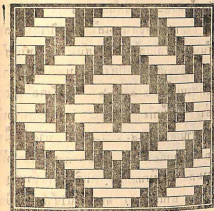
เวลาสอดดอกสานเส้นที่ ๒ ถอดเส้น ๑-๒ ทับ
เส้น ๓-๔-๕-๖-๗ ถอดเส้น ๘-๙

เวลาสอดดอกสานเส้นที่ ๓ ถอดเส้น ๑ ทับเส้น
๒-๓-๔ ถอดเส้น ๕ ทับ ๖-๗-๘ ถอดเส้น ๙

เวลาสอดดอกสานที่ ๔ ทับเส้น ๑-๒-๓ ถอด
เส้น ๔-๕-๖ ทับเส้น ๗-๘-๙

เวลาสอดดอกสานเส้นที่ ๕ ทับเส้น ๑-๒ ถอด
เส้น ๓-๔-๕-๖-๗ ทับเส้น ๘-๙

เวลาสวด ตอก สาม เส้นที่ ๖ ทับเส้น ๑-๒-๓
 ถอดเส้น ๔-๕-๖ ทับเส้น ๗-๘-๙

ลายสาม ขกดอก

เวลาสวดตอกสามเส้นที่ ๗ ถอดเส้น ๑ ทับเส้น
 ๒-๓-๔ ถอดเส้น ๕ ทับเส้น ๖-๗-๘ ถอดเส้น ๙

เวลาสอดคอกसानเส้นที่ ๘ ลอดเส้น ๑-๒ ที่
เส้น ๓-๔-๕-๖-๗ ลอดเส้น ๘-๙

เวลาสอดคอกसान เส้นที่ ๙ ลอดเส้น ๑-๒-๓
ทับเส้น ๔-๕-๖ ลอดเส้น ๗-๘-๙

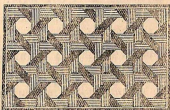
เวลาสอด คอก สานเส้นที่ ๑๐ ทับเส้น ๑ ลอด
เส้น ๒-๓-๔ ทับเส้น ๕ ลอดเส้น ๖-๗-๘ ทับเส้น ๙

เมื่อจะสานต่อไปให้ กลับสาน ดอยหลัง มาล
คอกสานเส้นที่ ๕-๔-๓-๒-๑ แล้วกลับมาสาน
อย่างคอกเส้นที่ ๑๐-๙-๘-๗-๖ แล้วกลับมาอย่าง
คอกสานเส้นที่ ๕-๔-๓-๒-๑ อีก ทำอย่างนั้น
พอถึงความต้องการ ถายนออกจะยากขอให้
ความสังเกตให้มากและฝึกจนเกิดความชำนาญ

๓. สานตาเถล ตาเถลนี้ใช้สำหรับปัก
ปากหม้อยา นักเรียนควรหัดทำให้เป็นดังนี้
ก. พับคอกหงายมือเป็นรูปสามเหลี่ยม
ข. พับปลายคอกสอดเข้าในสามเหลี่ยม

ก. หักปลายดอกลที่^๔ จัด แล้วสอด กลับ เข้าใน
สามเหลี่ยม ให้ปลายดอกล^๔ ไปจัดกับปลายดอกล
ที่^๔ เว้นไว้

๔. สานลายเกวี่^{๒๕} การสานลายตาเกวี่^{๒๕๕๖} ของ
ครูป้าง^๕ ท่านประกอบในเวลาสามตลอดเวลา การ

ลายเกวี่

สานเหมือนกันกับการสานตาชะลอม หากแต่ตา
หนึ่ง ๆ มีเส้น^๔ เป็น ๔ เส้น และใช้ ดอกล^๔ เดียวจัด
ขึ้นลงจะเป็นตาหนึ่ง ๆ เวลา^๔ ถัก หัก สานให้^๔ หัก
สานเพียงตาหนึ่งก่อนจนเกิดความชำนาญ เมื่อ

ชำนาญแล้ว ฝึกหัด สำนึกมากตาขึ้น จนชำนาญ
หลาย ๆ ครั้งจะส่ายล่ายแก้ไขได้ตามต้องการ

หมายเหตุ การส่ายล่ายแก้ไขหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. ต้องพยายามดูแบบในเวลาฝึกหัดแล้ว
จดจำไว้

๒. ต้องพยายามทำดอกไม้เองให้ได้ตามที่
ได้อธิบายวิธีทำมาแล้วทั้งดอกกระดาศและดอกไม้

๓. ถ้าฝึกหัดทำด้วยดอกกระดาศเมื่อทำลาย
ใบลายหนึ่งเสร็จเรียบร้อยแล้ว ควรหาแบ่งแยก
แล้วจัดไว้ในสมุดวาดเขียนเป็นแบบต่อไป

๔. ถ้าทำด้วยดอกไม้ เมื่อเสร็จแล้วต้องพับ
ริมขัดเสียบให้เรียบร้อย อย่าให้เส้นดอกไม้ล่อออกมา

๕. อีกอย่างหนึ่งก็คือดอกพญากับดอกसानอย่า
ให้เป็นดอกสัเดียวกันได้จะดูลำบาก

บทที่ ๕

ช่างไม้

ความจริงในเรื่องการช่างไม้^๕นี้ ก่อนที่เราจะ
เริ่มฝึกหัดเราจำเป็นต้องเรียนรู้ถึงเรื่องเครื่องมือ^๕
ของช่างไม้^๕ และการรักษาเครื่องมืออื่นๆ^๕ เสีย
ก่อน ถึงหากนักเรียนจะได้เรียนมาแล้วจากชั้น
ประถมปีที่ ๓ ก็จริง แต่ก็ใคร่จะขอกล่าวไว้ในที่
นี้อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความชำนาญและเข้าใจ
ยิ่งขึ้น คือ

๑. รู้จักใช้ และรักษาเครื่องมือช่างไม้ อย่าง
ง่าย ๆ เครื่องมือช่างไม้^๕อย่างง่าย ๆ เบื้องต้น^๕
นักเรียนควรทราบไว้ดังนี้

ก. ค้อน ค้อนมี ๒ ชนิด คือ ชนิดหัวกลม
และหัวเป็นหางเหยี่ยวใช้สำหรับตีตะปู เกาะกบ

ค้อน ๑๑๑ เป็นต้น ค้อนชนิดหัวเป็นหางเหยี่ยว
ยังใช้ ก่อน ตะปูได้อีก ด้วย แต่ต้อง เป็นตะปู

ค้อนเหล็ก

รูปจากชั้น ป. ๗

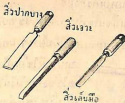
ขนาดเล็กๆ เช่น
ตะปูดอกฝา ถ้า
เป็นตะปูใหญ่ค้อน
ค้อน อาจ หัก ได้
ค้อนค้อนใช้ไม้ที่
แข็งแรง ทำให้

กลมและยาวพอเหมาะจับง่าย

การรักษาค้อน ต้องระวังอย่าให้ ค้อน หลวม
หรือหลุดได้จะเกิดอันตรายขึ้น เวลาใช้ ค้อนหรือ
ค้อนหลุดเป็นอันตราย ต้องระมัดระวังการทำให้
แน่น เมื่อใช้เสร็จแล้ว ต้องเก็บไว้ให้ เป็นที่
เรียบร้อย

ข. ส่ว ส่วมีหลาย ชนิด ด้วยกัน เช่น ส่ว
ปากบาง ส่วเจาะ ส่วเล็มมือ ดังนั้นจึงมีวิธีใช้แตกต่างกัน

ส้อมปากบาง ใช้สำหรับแซะแต่งสิ่งที่ยังไม่เรียบ
หรือให้เรียบ ร้อย บางคราวจะใช้เจาะบ้างก็ได้

รูปจากชั้น ป. ๓

แต่ต้องเป็นไม้อ่อน
อย่าให้แข็ง เพราะ
ส่วนปากบางไม่แข็งแรง
อาจจะบิ่นได้

ส้อมเจาะ ใช้เจาะ

สิ่งต่างๆ เช่น เจาะ

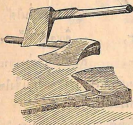
เคียว เจาะรูเสา เป็นส้อมที่แข็งแรง ฉะนั้นจึงใช้
เจาะได้ไม่ว่าไม้ อ่อนหรือแข็ง

ส้อมเค้นมือ มีรูปร่างเหมือนอย่างส้อมมือเรา ใช้
สำหรับเจาะรูเมื่อต้องการให้รูนั้นกลม เป็นส้อมที่
แข็งแรงใช้เจาะได้ไม่ว่าไม้ อ่อนหรือแข็ง

การรักษา ส้อมทุกอย่าง ต้องหมั่นลับให้คมอยู่
เสมอ เมื่อใช้แล้วต้องลับแต่งคมให้เรียบและ

อย่าให้ เบิกจะ เป็นสนิม เวลาใช้ แล้วอย่าเก็บ
รวมกับเครื่องบ่ออื่นๆ ควรทำเป็นช่องเอาส่วเสียบ
แขวนไว้ข้างฝาหรือในหีบเครื่องมือ

ค. ขวาน ขวานมีขนาดต่างๆ กัน ใช้ ตอก
ตะปู แทะก้อน เคาะส่ว กบ และตัวไม้ต่างๆ นอก

จากนั้นยังใช้ถากไม้
คือใช้ขวานสับไม้ให้
เป็นบั้งๆ เสียบ ก่อน
แล้วจึงถากออกแล้ว
จึงใช้กับไสให้เรียบ
อีกทีหนึ่ง

ขวาน

การรักษา ต้อง

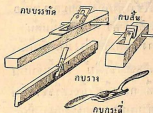
รูปจากชั้น ป. ๓

พยายามอย่าให้เกิด

สนิมได้ เมื่อเลิกใช้ แล้วต้องลับเสียบก่อนให้คม
จึงเก็บวางไว้ในที่ราบๆ ถ้าเกิดสนิมหรืออยู่ขึ้นต้อง
จัดการลับเสียบให้หาย หรือไม่ก็สั่งให้ช่างเหล็ก

จัดการทำเสียใหม่ ตามขวานต้องระวังให้ค่อยๆ
ให้หลุดหรือหลวมได้ เวลาใช้จะได้ไม่เกิดอันตราย
ถ้าไม่จำเป็นแล้วอย่าใช้หัวขวาน คือกตะปจะทำให้
ตามขวานแตก หรือไม่เช่นนั้นก็จะทำให้หลวมใส่
ค้ำไม่อยู่

๖. กบ มีหลายชนิดด้วยกัน เช่น กบบรรทัด

รูปจากชั้น ป. ๓

กบสั้น กบวาง กบ
กระตี่ กบต่างๆ
เหล่านี้ มีวิธีใช้
ดังนี้

กบบรรทัด ใช้
สำหรับไสไม้ให้
ตรง และเรียบ

ร้อย

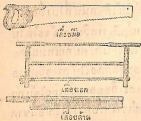
กบสั้น ใช้สำหรับไสไม้ต้องการให้ไม้เกลี้ยง
แต่ไม่มุ่งให้เรียบร้อยจนเกินไป เช่น ไสไม้ฝาเรือน
เป็นต้น

กบขาว ใช้สำหรับไล่มดเพื่อกำจัดมดนั้นเป็นร่อง
เช่นใช้ในการทำดี ใต้ บ้านประตู หน้าต่าง ทารอง
กะจก และฉันทก เป็นต้น

กบกระดี่ ใช้สำหรับ คบแต่งเพื่อให้ของนั้น
เรียบร้อยสวยงามในเมื่อ ของนั้น จะสำเร็จรูปเรียบ
ร้อยแล้ว นอกจากนั้นใช้ แต่งแก้ เหลี่ยมต่าง ๆ เมื่อ
ใช้ กบ่อนแล้ว เช่นเหลื่อม กว หนโต๊ะ เป็นต้น

การรักษา กบต่าง ๆ ตามที่กล่าว มาแล้วนั้นนับ
ว่าเป็นอุปกรณ์อันสำคัญของช่างไม้ ฉะนั้นจำเป็น
จะต้องระวังรักษาให้ดี กล่าวคือ เมื่อเสร็จจากการ
ใช้ แล้วต้องถอดเอาตัวกบออก จากรางกบ แล้วลับ
ให้คม เช็ดให้แห้งตามันเก็บไว้อย่าให้เป็นสนิม
ได้ ถ้าหากไม่ถอดออกจากรางกบก็ต้องอย่าตอก
ลิ่มให้แน่นล่อนให้หลวมไว้ เวลาเก็บอย่าวางสุม
ไว้ควรมีที่แขวนหรือไม้ค้ำไว้ ในที่ราบ ๆ มีเช่น
นี้จะทำให้เสียระดับ

จ. เลื่อย เลื่อยที่ช่างไม้จำเป็นต้องมี หรือ
 ใช้อยู่เสมอหนึ่ง อย่างตัวกับค้อน เลื่อยมือ เลื่อย
 ออก เลื่อยตาม มีวิธีใช้แตกต่างกันดังนี้

เลื่อยมือ ใช้

สำหรับเลื่อยโครง
 กระดานแผ่นใหญ่ๆ
 ออกเป็นแผ่นเล็กๆ
 เพื่อจะได้ ไม้ ทำ
 อะไรได้ตาม ต้อง

รูปจากชน ป. ๓

การ เวลาจะเลื่อย

ควรใช้ อะไรขีดเส้นกระดาน หักเลื่อยเสียก่อนจะ
 ได้เลื่อยได้ ตรงไม่คดเคี้ยว

เลื่อยออก เป็นเลื่อยที่ใช้ในงานที่ละเอียดประ

ณี และควรใช้ กับไม้ เล็ก ๆ อย่าให้ใหญ่จนกับ
 ออกเลื่อยจะ ได้รับประโยชน์ดังนี้ เลื่อยได้เร็ว ไม้
 คัดไม้ได้เรียบร้อย และใช้ฝ่าไม้ เวลาจะทำเคื่อง

เลื่อยค้ำ ใช้สำหรับเลื่อยรอกปากไม้ที่ไม่สนิท
ให้สนิทเรียบร้อย ใช้แต่งริมทุกหัก ใช้ตัดเดือย
ใช้แต่งริมคว

ขวี่กั๊ก ต้องอย่าให้เกิดสนิมที่ใบเลื่อยได้
ถ้าเก็บไว้นาน ๆ ควรหาน้ำมันวาสลินทาไว้จะได้ไม่
เป็นสนิม ต้องคอยแต่งคมให้ คมอยู่เสมอโดย
ใช้ตะไบแต่ง และคอยตัดคลองให้ตรงอยู่เสมอ
ด้วย ถ้าเป็นเลื่อยบอและเลื่อยอกเมื่อเลิกใช้แล้ว
ควรทำที่แขวนไว้ อย่าวางหรือทิ้งไว้เป็นอันขาด
จะทำให้คลองเลื่อย คด เสีย และ เกิดอันตรายได้
คือล้มลงมาส่วนประกอบหักได้ ถ้าเป็นเลื่อยค้ำ
เวลาใช้ แล้วจะเก็บอย่าให้ของหนัก ๆ กับ และ
ระวังอย่าให้ ค้ำแตก เพราะค้ำของเลื่อยชนิด
นี้ทำด้วยเนื้อไม้แตกและหักได้ง่ายที่สุด

ต่อไปนี้เป็นเครื่องมือของช่างไม้ที่จะต้องมีไว้
ให้ครบคือ

๑. ดินสอดำ เป็นดินสอดำชนิดแบนผิกว่า
ดินสอดำธรรมดา บางทีก็มีสีแดง เวลาเหลาก็
ต้องเหลาให้แบนด้วย เวลาขีดเส้นจะได้แนบ
สนิทกับเนื้อไม้ ใช้สำหรับขีดเส้นต่าง ๆ

๒. ไม้เมตร ใช้สำหรับวัดส่วนไม้ต่าง ๆ ซึ่ง
ช่างไม้จำเป็นต้องมี มีเช่นนั้นจะวัดกะส่วนต่าง ๆ
ผิดพลาดและเคลื่อนหมด

๓. ฉาก จำเป็นที่ช่างไม้ต้องมีเพราะเวลาที่จะ
ต้องการความเที่ยงตรงและความแน่นอน จะได้
ใช้ฉากนี้จับว่าตรง หรือได้ระดับหรือยัง

๔. คัตชัน ใช้สำหรับคัดคลองเลื่อยให้ตรง
เป็นช่อง ๆ ช่องเหล่านี้นี้เท่ากัน เวลาใช้จึงให้
เหมาะสมกับใบเลื่อย และ ค้อน ๆ ใช้มีเช่นนั้นใบ
เลื่อย หรือขเลื่อยจะหัก

๕. กิมลอนดาป ใช้สำหรับถอนดาป และ

ตัดหัวตาปูดออก เพราะบางครั้งทำผิดพลาดบางอย่าง
ไม่ต้องการให้ หัวตาปูดไว้ เราก็ จะได้ใช้คมตัด
หัวตาปูดออกเสีย

๖. หินลับเครื่องมือ ใช้สำหรับลับเครื่องมือ
ต่างๆ มี ๒ ชนิด

การลับมีด

ก. ชนิดหยาบ ใช้

ลับเครื่องมือที่บิ่นหรือร่อน
ให้เข้าอยู่ในสถานะเดิม
แล้วจึงนำไปลับกับหินละเอียด
อีกทีหนึ่งเพื่อทำคม
ให้เรียบร้อย เสมอ ถ้า
เครื่องมืออันใดที่คมเรียบ
อยู่แล้ว เวลาลับให้ลับ

กับหินละเอียดเลย อย่าลับกับหินหยาบเป็นอันขาด
จะทำให้ คมหยาบไป

๖. ระบิตองเวียก ใช้สำหรับลับเครื่องมอที่คมต
อับแล้ว เพื่อทำคมให้ ตีเรียบต่อไป

๗. รู้จักชนิดของเนื้อไม้ ไม้ที่ไม้ประกอบ
เป็นท่อน้ำอาศัยและภาชนะใช้ สอดต่างๆ นั้น แบ่ง
ตามประเภทของเนื้อไม้ได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑. ประเภทเนื้อแข็งมาก ได้แก่ ไม้เต็ง ไม้แดง
ไม้เคี่ยม ไม้ประดู่ ฯลฯ เป็นต้น ไม้จำพวกนี้
เป็นไม้ที่แข็งแรง ทนทานต่อการ ถัดแตก ถัดฝน
โดยมากเขาใช้ในการก่อสร้างทางรถไฟ เช่น ทำ
สะพาน ทำหมอนรองราง และใช้ในการสร้างบ้าน
เรือน เช่น ใช้ ทำเสา ทำคาน ทำตง เป็นต้น

๒. ประเภทเนื้อแข็งปานกลาง ได้แก่ ไม้ ไผ่
มัน ไม้ตะเคียน ไม้พะยอม ไม้รัง เป็นต้น ไม้
จำพวกนี้ไม่ค่อยจะทนทานต่อแดดและฝนนัก ทั้ง
นั้นเขาจึงใช้ไม้จำพวกนี้ประกอบในการก่อสร้างบ้าน

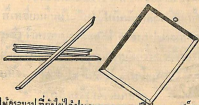
เรือนที่อยู่อาศัย โดยใช้ทำเป็นไม่ พน และไม้
เครื่องบน

๓. ประเภทเนื้อไม้ ได้แก่ไม้ยาง ไม้ตะแบก
ไม้สัก ฯลฯ เป็นต้น ไม้จำพวกนี้ใช้ในที่ที่ไม่ควา
แดดกรำฝนมากนัก โดยมากเขาใช้ ประกอบการ
สร้างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย เช่นทำพื้นเรือน ฝาเรือน
ทำฝ้า เป็นต้น

๓. หลักการทำเครื่องใช้
เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ถึงเครื่องมือช่างไม้ต่างๆ
และประเภทของไม้ที่จะใช้ ทำเป็น เครื่องใช้ สอย
แล้ว ก็ควรจะได้หลักการทำเครื่องใช้บางอย่างง่ายๆ
ได้บ้างเช่น

ก. การทำกรอบรูป
กรอบรูปโดยมากเขาใช้ไม้สักทำ ทำไม้ขนาด
พอกับความต้องการ ไล่ให้เรียบ ร้อย แบ่งเป็น

๔ ท่อน ใช้เป็นด้านกว้าง ๒ ท่อน ด้านยาว ๒ ท่อน
 บางส่วนที่จะต่อกันให้เป็นเกลี้ยงเพื่อประกบกันให้
 สนิท การประกบกันนี้จะใช้ตะปูตอกยึดก็ได้ หรือ
 จะใช้วิธีทำเดือยก็ได้ สุดแต่ความต้องการ ไม่ที่

ไม้กรอบรูป ที่ยัดไม้ได้ประกอบ กรอบรูปที่ประกอบเสร็จแล้ว

รูป ๒ รูป จากชั้น ป. ๓

ใช้ประกอบทั้ง ๔ ด้านนั้น ต้องใช้กับรางใส่ สำหรับ
 ใส่กระจกด้วย (ดูภาพประกอบ) ด้าน กว้าง ตรงกึ่ง
 กลางส่วนบนใส่ดวงสำหรับแขวน

ข. การทำหีบเล็ก ๆ

การทำหีบโดยมากเขาใช้ไม้สักทำ แบ่งไม้
ออกเป็นด้านประกอบ ๔ ด้าน ก้น ๑ ด้าน ฝา ๑ ด้าน
(ถ้าต้องการชนิดหีบมีฝา) การประกอบเข้าเป็นรูป
หีบจะให้ ฝาเปิดออกก็ได้ หรือจะทำเค็ชก็ได้สุด

ไม้ใช้ประกอบทำหีบ หีบที่ประกอบสำเร็จรูปแล้ว

รูป ๒ รูป จากชั้น ป. ๓

แต่ความต้องการ ถ้าเป็น ชนิดมีฝาก็ใช้บานพับ
ติดเข้ากับตัวหีบเป็นฝาบิด (ดูรูปประกอบการทำ)

ค. การทำขอแขวนเสื้อ

ใช้ไม้ ชนิดบางเช่นไม้ยาง คัดไม้ให้พอกับ

ความกว้างของตัวเรา เอาแถบใส่มนมนุ่มให้โค้งเป็นรูปไข่ก่อน แล้วเจาะถึงกลางเอาลวดใส่ทำเป็นขอสำหรับแขวนยาว ๆ

ง. การทำกะดาน เขื่อนหนังสี

ใช้ไม้สักแผ่นบาง ๆ ทำ ตัวไม้ ออกเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ใสไม้ให้หน้าเกลี้ยงเรียบทั้ง ๒ ด้าน แล้วทำกรอบประกมดัดทำกรอบรูปประกบเส้นทั้ง ๔ ด้าน ใช้เชม้าพะสมกับน้ำมันหรือน้ำขาวทาทั้งไว้ให้แห้ง เวลาใช้ใช้ดินสอสีขาวเขียน

จ. การทำเป็นแขวนหมวก

๑. การทำอย่างค ใช้ไม้ทำเป็นกลมรองเป็น

ฐานล่าง ใช้ไม้ยาวให้พอกับความต้องการ ใสให้กลมหรือเป็นเหลี่ยมก็ได้แต่ บักบน นั้น เป็นเสา เจาะเสาใส่เดือยสำหรับแขวนหมวก ให้สลับกันไปให้พอเหมาะกับเสา

๒. การทำอย่างเรวน ตัวไม้ให้เป็นรูปสี่เหลี่ยม

พื้นผ้าอย่าให้หนาเกินไป ใส่ให้เรียบ นนบุมเล็ก
น้อย เจาะแผ่นไม้ใส่เดือยสำหรับแขวนหมวก เรียง
กันไปให้พอเหมาะ และห่างกันพอดี ด้านริมข้าง
บนใส่กวางสำหรับแขวนข้างละ ๑ อัน

นอกจากตามทกล้าวมาแล้ว นักเรียนควรฝึก
หัดทำเครื่องใช้อย่างง่าย ๆ ได้อีกเช่น ราววางรองเท้า
ลิ้นใส่ของ, ม้ารองนั่งทำกับข้าว, เหล้านเป็นต้น

นักเรียนพึงเข้าใจไว้ว่า ผู้ที่จะชำนาญการช่าง
ไม้ จะต้อง อาศัย การ ทำบ่อย ๆ เสมอ ๆ จน ชำนาญ
จึงจะเกิดความชำนาญทำได้ดีไม่เสียหาย และได้
ฝึกหัดดูจากแบบของจริงก่อนกระทำด้วย

ทำเครื่องโลหะอย่างง่าย ๆ

นักเรียนจะต้องฝึกหัดทำเครื่องโลหะอย่างง่าย ๆ ที่เป็นของใช้ได้บ้างพอสมควร เพื่อเป็นการประ-
 หยัดการจับจ่ายด้วย แต่ก่อนฝึกหัดทำ ควรจะทราบ
 ถึงสิ่งต่อไปนี้ไว้ก่อนคือ

โลหะ โลหะที่ใช้ทำเครื่องใช้นั้นได้แก่ สังกะสี เหล็ก ทองเหลือง ตะกั่ว เป็นต้น

การตัดโลหะ ทำได้เป็น ๒ อย่าง คือ

ก. ตัดโดยใช้ความร้อนช่วย เช่น เหล็กใหญ่ ๆ
 เวลาจะตัดเราเผาไฟเสียจนร้อนแดงก่อน เพื่อให้
 เหล็กอ่อนตัวแล้วจึงใช้ ค้อนทุบตัดไปตามรูปที่ต้อง
 การ จะโค้งหรือโค้งอย่างไรก็ได้

ข. ใช้เครื่องมือตัด โดยมากใช้กับเหล็กเล็ก ๆ

เขามักจะเจอสำหรับตัดเหล็กตัด คือ เขามักจะจับ
เหล็กให้ แน่นแล้วตัดลงไปตามต้องการ

การตัดโลหะ เราต้องใช้ เครื่องมือตัด คือ

ก. กรรไกรตัด โดยมากใช้ ตัดจำพวกสังกะสี
ต่าง ๆ ที่อ่อนและบาง ๆ

ข. เหล็กสกัด ใช้ตัดเหล็ก คือเอาเหล็ก
สกัดวางลงตรงรอบที่จะตัด แล้วใช้ค้อนทุบอีก
ทีหนึ่ง

ค. เลื่อยตัดเหล็ก ใช้เลื่อยตัดเป็นเลื่อยที่ทำ
เป็นพิเศษไม่ใช่เลื่อยเลื่อยไม้ เวลาตัดใช้เลื่อยอย่าง
เราเลื่อยไม้ นั่นเอง

การหักโลหะ การหักโลหะ กับ การตัดโลหะ
ต่างกัน ตรงที่รอย ที่ตัดและหักไม่เรียบ ร้อย กว่ากัน
คือถ้าหักแล้วรอยไม่เรียบร้อย ถ้าเป็นสังกะสีบาง ๆ
และเล็ก ๆ เราสามารถหักเอาด้วยมือได้ โดยจับอ
พันไปพันมาสักครู่ก็จะหักออก แต่ถ้าจะหักเหล็ก

เราจำเป็นต้องใช้เครื่องมือ คือถั่วแฉกเหล็กนั้น
เอง ๒ ตัว จับเหล็กทั้ง ๒ ข้างเข้าให้แน่น แล้วอ
พับไปมาสักครู่ก็จะหักออก (ใช้หักเหล็กชนิด
เล็ก ๆ เท่านั้น)

การทำภาชนะด้วยโลหะอย่างง่าย ๆ

ในการทำภาชนะต่าง ๆ สำหรับใช้สอยนั้น เรา
จะต้องมีเครื่องมือสำหรับขึ้นตัวด้วย จึงจะสามารถ
ประกอบทำเป็นภาชนะใช้สอยได้

เครื่องมือขึ้นตัว เครื่องมือขึ้นตัวมีดังนี้

๑. เหล็กหัวแฉก สำหรับขึ้นตัวไปขึ้นตัว
๒. ตะกั่วผสมดีบุก หรือ ที่เรียกว่าตะกั่ว
ขึ้นตัว สำหรับใช้ขึ้นตัวเชื่อมโลหะที่เราประกอบ
ให้ติดกัน
๓. น้ำกรด สำหรับหาครวรอบโลหะที่จะขึ้น
ตัวให้ติด ให้น้ำกรดกัดเนื้อโลหะตรงนั้นให้สะอาด

ตะกั่วจะได้ซึมติดง่ายและแน่น

๔. ขางสน สำหรับผสมกับตะกั่วให้ตะกั่ว
นั้นบริสุทธิ์ไม่มีอะไรปนติดง่าย

๕. ถาดรองตะกั่ว โดยมากเป็นถาดดินเผา
สำหรับใส่ขางสนกับตะกั่ว

วิธีบัตกรี เผลาเหล็กหัวแรง เผลาให้ร้อนจัด
เอาแท่งตะกั่ววางลงในถาดซึ่งมีขางสนอยู่ เอา
น้ำกรดทาลงที่โลหะตรงที่บัตกรีก่อน แล้วเอาเหล็ก
หัวแรงที่เผลาร้อนแล้วมา จะขบตะกั่วให้ละลายผสม
กับขางสน ตะกั่วที่ละลายแล้วจะติดปลายเหล็ก
หัวแรง แล้วเรานำไปหยอดหรือทาตรงรอยบัตกรี
ใช้เหล็กหัวแรงจะยี่ให้ติดตามต้องการ ให้ทำดัง
กล่าวนี้เรื่อยไปจนสำเร็จพอกับความประสงค์

การทำตะเกียงกะป๋อง เป็นตะเกียงที่ใช้จุด
ด้วยน้ำมันคัส วิธีทำ เอาสังกะสีชนิดอ่อนตัดให้
เป็นสี่เหลี่ยม แล้วม้วนให้เป็นวงกลมบัตกรีให้ติด

กัน ตัดสังกะสีเป็นวงกลม ๒ วง ให้พอเหมาะ กับ
 สังกะสีทึบมันเป็นวงกลม บัดกรีให้ติดทั้งสองข้าง
 เจาะก้นข้างใดข้างหนึ่งให้เป็นวงกลม กว้างประมาณ
 ๒ เซนติเมตร ใช้สังกะสีทึบบัดกรีให้ติดบน
 เจาะวงกลมปาก ต่อไปตัดสังกะสีเป็นแผ่นกลม
 เล็กแล้ว เจาะรูกลางมัน สังกะสีเล็กๆ บัดกรีให้ติด
 กับแผ่นสังกะสีนั้น สำหรับใส่ไส้ขี้ตังชัน ต่อ
 ไปตัดสังกะสีเป็นแผ่นเล็ก โค้ง บัดกรีติดข้างทำเป็น
 หูถือ

การทำกระป๋องต้มน้ำดื่ม การทำกระป๋องต้มน้ำ
 นี้ก็มี วิธีทำ ตัดสังกะสีขนาดอื่นให้เช่น สี
 เหลี่ยมผืนผ้ามันให้กลม แล้วบัดกรีให้ติดกัน ต่อ
 ไปตัดสังกะสีให้กลมพอเหมาะด้วยกัน บัดกรีติด
 กัน พับสังกะสีทั้งขอบปากแล้วใช้ค้อน ทบให้เรียบ
 อย่าให้คมได้ ตัดสังกะสีเป็นแผ่น เล็กยาว โค้ง
 บัดกรีติดข้างๆ ทำเป็นหูสำหรับมือจับ

การทำดาต่งงนม ตัดสังกะสีชนิดอ่อนปาน
กลาง ออกเป็นรูปสี่เหลี่ยมให้พอกับความต้องการ
พับสังกะสีเป็นขอบตั้งทั้ง ๔ ด้านหุบเป็นขอบ ใช้
เหล็กเป็นแกนม้วนสังกะสีให้กลม บัดกรีติดสอง
ข้างทำเป็นหู

การทำบัวรดน้ำผัก ขึ้นแรกทำเหมือนอย่างกะ
ป๋องตักน้ำดื่ม แต่จะให้ใหญ่แค่นี้หน่นนั้นจึงตัดสัง
กะสีให้พอกับความต้องการ เมื่อเป็นรูปกะป๋อง
ตักน้ำดื่มแล้ว ทำฝาบิดโค้งเว้นช่องไว้ใส่น้ำทำพวย
ติดฝักบัว

เวลาทำต้องดูแบบตลอดเวลา เพราะยาก
กว่าการทำกะป๋องตักน้ำมาก.

หมายเหตุ ๑. การทำตะเกียงกะป๋องนั้น ถ้า
เห็นว่าทำตามที่ทำว่นนั้นจะยากเกินไป จึงใช้กะป๋อง
ที่ใส่ส้มฝักแล้วทำก็ได้ คือ มีตัวกะป๋องและฝัก
อยู่แล้วเพียงแต่ทำที่เจาะปาก และที่ใส่ไส้เท่านั้นก็

จะง่ายแก่เด็กชั้นนี้ การทำให้ทำดังกล่าวนั้นมาแล้วทุก
ประการ

๒. การทำกะป๋องคั่นน้ำดื่ม ถ้าทำตามทักกล่าว
แล้วเห็นว่ายากเกินไป ชั้นแรกนี้จะใช้กะป๋องนม
วัวที่หมดแล้วทำก็ได้ คือเจาะปากข้างใดข้างหนึ่ง
ออกให้หมด แล้วใช้ค้อนทุบปากให้เรียบ แล้ว
ตัดสังกะสี เป็นแผ่นเล็กยาวโค้งติดข้างทำเป็นหูถือ
ตามที่ได้ออกวิธีทำมาแล้ว

๓. ในการทำภาชนะใช้นี้เป็นของยากและเสีย
เวลานาน ฉะนั้นในการทำต้องพิจารณาให้ดี
ทำค่อยไป หากไม่สำเร็จในคราวหนึ่ง ก็จง
เก็บ ทำในคราวที่จะเรียนต่อไป และควรต้อง
คอยช่วยเหลือในการทำด้วยทุกคราวที่เด็กทำจึงจะ
บังเกิดผล

๔. เครื่องใช้ในการทำทุกอย่าง ทางโรงเรียน
ควรหาเองให้ครบไว้สำหรับฝึกหัดเด็ก เพราะถ้าพึง

- เด็กขอมหาไต่ยาค เมื่อสำเร็จแล้วก็ให้ถือเป็นราชา
ไต่ของโรงเรียนไป ส่วนจะแบ่งให้กี่ในคัมแรงงาน
แก่เด็กบ้างก็สุดแต่จะทำ

๕. ในเวลาทำครุควารูป หรือของจริงมา
ให้เด็กดูเป็นตัวอย่างด้วยทุกครั้ง จะเพิ่มความ
ง่ายให้เด็กอีกมาก

๖. การทำขณะขึ้นไต่กล่าวไว้เพียง ๔ อย่าง
เท่านั้น เพราะเห็นว่าเป็นของทำได้ยากสำหรับ
เด็กมาก ถ้าเด็กสามารถทำได้ทั้ง ๔ อย่างทุกถ้วน
จนเกิดความชำนาญตลอดนั้นก็เห็นว่าได้ประโยชน์
พอแก่ความต้องการแล้ว

ถ้าหากมีเวลาเหลืออีกจะฝึกหัดให้เด็กทำอย่าง
อื่นๆ อีกก็พอจะทำได้ก็ได้ แล้วแต่ครูจะหา

บทที่ ๘

การค้าขาย

การค้าขาย นับว่าเป็นอาชีพสำคัญอย่างหนึ่งของ
คนเรา ผู้ที่จะเป็นพ่อค้าแม่ค้านั้นจะต้องเป็น
ผู้ที่ใช้ความชำนาญ ตลาด มีไหวพริบมาก มีเงิน
นั้นแล้วอาจขาดทุนได้ หรือถ้าต่อไปทำการค้าขาย
อย่างใหญ่โตก็อาจจะล้มจมได้ แต่สำหรับเรา
นักเรียนชั้นเล็กๆ นี้ การค้าขายที่จะเริ่มฝึกหัดก็
คือการค้าขายเล็กๆ น้อยๆ ก่อน เช่น การเก็บผัก
หรือพืชผลในบ้านไปขายยัง ตลาดสดเท่านั้นก็นับว่า
พอแล้ว แต่ถ้างอย่างนั้นก็ดี ก็ควรรู้หลักไว้มั่ง
ดังจะกล่าวเป็นข้อๆ ไปคือ

๑. ทุนในการค้าขาย การหาทุนทำการค้าขาย

นั้น เราอาจหาได้ดังนี้.

ก. เก็บเล็กผสมน้อยไว้จากค่าขนมที่ผู้ปกครองให้มาโรงเรียน

ข. จากการเรียกหุ้นจากเพื่อนนักเรียนด้วยกัน
รวมหุ้นกันทำการค้าขาย

ค. ขอทุนจากผู้ปกครอง เมื่อได้ทุนแล้ว
คืนทุนให้ผู้ปกครอง

ง. เก็บเงินจากค่ารับจ้างต่างๆ

๒. ทำเลการค้าขาย ทำเลที่จะทำการค้าขาย
นั้นต้องเป็นดังนี้

ก. ต้องเป็นที่ชุมนุมชน มีคนไปมาเสมอ

ข. ต้องเป็นที่คนไปมาสะดวก เช่น จะเดินก็
เดินไปได้สะดวกหรือจะไป ทางเรือก็ไป ได้สะดวก
สบาย

ค. ถ้าเป็นที่มิดชิดอยู่แล้ว ถ้าเราจะขาย
อะไรก็ต้องไปวางขาย ให้ร่วมกับพวกเขา อย่าแยก
พวก เช่น ขายปลาก็ต้องไปวางขายกับพวกที่เขา

ขายปลา ขายผักก็ไปวางขายร่วมกับพวกที่เขา
ขายผัก เวลาคนเขามาหาซื้อจะ ได้ไปยังที่เราขายได้
สะดวก ถ้าเราวางไม่เข้าพวกกับเขาแล้ว อาจ
ไม่มีใครรู้ จะทำให้ขายไม่ได้

๓. สินค้าที่ขาย สำหรับสินค้าที่นักเขียนจีน
จะฝึกหัดทำการขายควรเป็นดังนี้

ก. พืชผักสวนครัวต่างๆ เช่น ฤดูหนาวก็ถึง
ผักฤดูหนาว แล้วตัดนำไปขาย เช่น ผักกาด
คะน้า ละหุ่งปลี หอม เป็นต้น เมื่อถึงฤดูฝน
ก็ปลูก พริก มะเขือ เก็บไปขาย

ข. สิ่งที่ได้จากสัตว์เลี้ยง เช่น ไข่เป็ด ไข่
ไก่ เป็นต้น

ค. สิ่งที่ได้จากการฝาน เช่น ได้จากถาดเป็น
การสาน

ง. สิ่งที่ได้จากจำพวกไม้ดอก เช่น ปลูกลำไย
ดอก แล้วเก็บดอกไปขาย เช่น กุหลาบ ดอกไม้

เซเบอร์ว่า ท่านตะวันตก เป็นต้น

จ. รับของจากเพื่อนบ้านไปขายหากำไร ได้
แก่เจ้าพวกชนมค่างๆ เป็นต้น

๔. ลักษณะของผู้ขายของ ผู้ที่จะทำการ
ค้าขายต้องมีลักษณะ ดังนี้.

ก. มีกิริยาวาจาสุภาพเรียบร้อย พูดจาไพเราะ
อ่อนหวานเป็นที่พอใจของคนที่มาซื้อของ

ข. มีปฏิสันถารดี พูดจาชักทายปราศรัย
ชวนให้กันซื้อ

ค. มีความซื่อสัตย์สุจริต พูดตามความเป็น
จริง ไม่โกหกอำพราง

ง. เลือกขายของให้ถูกกับฤดูกาล ว่าหน้า
ไหนเขานิยมอะไรใช้อะไร เช่น ฤดูฝนขายเครื่อง
กันฝน เช่นร่ม ฤดูหนาวขายเครื่องกันหนาว เป็นต้น

จ. ต้องเป็นผู้รู้ราคาของ ในตลาด อยู่เสมอ
ว่าสิ่งไหนราคาอย่างไร

๓. ต้องติดต่อ เชื่อม ความ สัมพันธ์กับ เพื่อน
ค้าด้วยกัน เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญใน
การค้าขาย

๔. การฝึกหัดค้าขายเบื้องต้น ขั้นแรกที่จะ
ฝึกให้นักเรียน ค้าขายเบื้องต้น ทางโรงเรียน ควรจัด
สินค้าของโรงเรียนให้นำไปขายในงานต่างๆ ก่อน
เช่น งานตลาดนัด งานออกร้านต่างๆ โดยตั้งเป็น
ร้านของโรงเรียน แล้วให้นักเรียนช่วยกันทำการ
ขาย สินค้าที่จะนำไปขายนั้น ได้แก่พืชผัก ที่ทางโรง
เรียนปลูก ดอกไม้ เครื่องการพิมพ์ที่ได้จากการ
พิมพ์ การสาน เมื่อได้ผลก็จัดแบ่งให้เป็นค่าแรง
งานแก่นักเรียนบ้าง

นอกจากนี้ ถ้าบ้านใครเป็นบ้านค้าขายอยู่แล้ว
ก็ยิ่งสะดวก คือให้เด็กฝึกหัดขายในบ้านของตน
แต่ต้องให้ รู้ราคาต่างๆ ของๆ ในร้าน และต้องคอย
ควบคุมอยู่ ด้วยเสมอจนกว่าจะ มีความชำนาญ

อีกอย่างหนึ่ง ก็คือฝึกหัดให้เด็ก ไปซื้อของใน
ตลาดเสมอ เช่น การจ่ายกับข้าว เป็นต้น เด็กจะ
ได้ทราบราคาของสิ่งของต่างๆ อยู่เสมอ ทั้งจะได้
ทราบถึงจิตใจและนิสัยของพ่อค้าแม่ค้าด้วย เป็น
การหาความชำนาญในการค้าขายแต่ยังเด็กๆ

พิมพ์ที่ บริษัทบางกอกเพรส จำกัด ถนนหลานหลวง พระนคร
นางจีน อุนนิมิ ผู้พิมพ์โฆษณา ๒๔๕๐

